

DROŠĀ EIROPA

**2022. GADA
DARBĪBAS
PĀRSKATS**

**Eiropas
Investīciju banka**

EIROPAS INVESTĪCIJU BANKA

DROŠĀ EIROPA

**2022. GADA
DARBĪBAS
PĀRSKATS**

**Eiropas
Investīciju banka**

Eiropas Investīciju bankas 2022. gada darbības pārskats

© Eiropas Investīciju banka, 2023.

98-100, boulevard Konrad Adenauer

L-2950 Luxembourg

+352 4379-1

info@eib.org

www.eib.org

twitter.com/eib

facebook.com/europeaninvestmentbank

youtube.com/eibtheeubank

Visas tiesības aizsargātas.

Visus jautājumus par tiesībām un licencēšanu sūtīt uz publications@eib.org

Vairāk informācijas par EIB darbībām skatīt mūsu tīmekļa vietnē www.eib.org

Varat sazināties arī ar mūsu Informācijas centru info@eib.org. Saņemiet mūsu e-biļetenu šeit: www.eib.org/sign-up

Publicējusi Eiropas Investīciju banka.

Drukāts uz FSC® papīra.

KAS IEKĻAUTS ŠAJĀ PĀRSKATĀ

Brīdī, kad pasaule sāka atgūties no vienas krīzes, t. i., Covid-19 pandēmijas, uz Eiropas sliekšņa izcēlās jauna — karš. Krievijas iebrukums Ukrainā ir izraisījis milzīgu humanitāro krīzi, kas likusi miljoniem ukraiņu sieviešu un bērnu pamest mājas un meklēt patvērumu **drošajā Eiropā**.

Karš Ukrainā un dramatiskā attiecību pasliktināšanās ar Krieviju, Eiropas lielāko enerģijas piegādātāju, ir nācis kā trauksmes zvans. Patlaban Eiropas Savienība tiešā veidā saskaras ar savas **enerģētiskās drošības** un **autonomijas apdraudējumu**, ko rada tās pārmērīgā atkarība no ārvalsts varas attiecībā uz tik vitāli svarīgu preci.

Citās pasaules daļās kara ietekme ir izpaudusies kā straujš pārtikas cenu kāpums, tādējādi parādot, cik liela nozīme ir **starptautiskajiem sakariem**.

Tikmēr pulkstenis turpina skaitīt laiku, kas atlicis, lai novērstu katastrofālas klimata pārmaiņas.

Šajā pārskatā ir izklāstīts, kā Eiropas Investīciju banka pastiprināja problēmu risināšanu 2022. gadā. Sākot no mūsu nepārtrauktā darba, atjaunojot izpostītās Ukrainas pilsētas, un mūsu atbalsta bēgļiem un beidzot ar mūsu nelokāmo apņemšanos cīnīties pret klimata pārmaiņu radītajiem draudiem visā pasaulē. Pārskatā ir atspoguļots, kā ar mūsu atbalstu energoefektivitātei un atjaunīgajai elektroenerģijai sniedzam savu artavu Eiropas Savienības enerģētiskās drošības vajadzību risināšanā un tās klimata mērķu sasniegšanā. Tas arī parāda, kā mūsu atbalsts **inovācijām** un revolucionārām tehnoloģijām taustāmi sekmē Eiropas ekonomikas konkurētspēju, klimata mērķu sasniegšanu un **autonomiju**. Tāpat arī pārskatā var iepazīties ar mūsu jaunās starptautiskās attīstības struktūras *EIB Global* devumu lielākas labklājības veicināšanā visā pasaulē.

Pārskatā ir aprakstīts minēto ieguldījumu konteksts, sākot no stratēģiskās pieejas, ko priekšvārdā ir paudis bankas priekšsēdētājs, un beidzot ar bankas aizdevumu izsniegšanas un līdzekļu piesaistišanas datiem, kā arī ieskatu EIB grupas darbības plāna galvenajos punktos.

Kā finanšu iestādei, kura ir apņēmusies ievērot daudzpusības un partnerības principus, mūsu mērķis ir palīdzēt veidot labāku nākotni, ieguldot tajā jau šodien. Šajā pārskatā ir atspoguļots, kā mēs to darām.

SATURS

3	KAS IEKĻAUTS ŠAJĀ PĀRSKATĀ
6	PRIEKŠSĒDĒTĀJA PRIEKŠVārds
8	2022. GADA NOZĪMĪGĀKIE NOTIKUMI <small>AIZDEVUMU UN IETEKMES DATI</small>
10	EIB JŪSU VALSTĪ <small>AIZDEVUMU SADALĪJUMS PA VALSTĪM</small>
12	EIB JŪSU PASAULĒ <small>AIZDEVUMI ĀRPUS EIROPAS SAVIENĪBAS</small>
14	ENERĢĒTISKĀ DROŠĪBA
16	UKRAINA: PRIEKŠĀ VĒL GARŠ CEĻŠ
18	UKRAINA: CITA KAROGA TE NEVAR BŪT
19	POLIJA: BĒGLU VAJADZĪBAS
20	ENERGOEFEKTIVĪTĀTE: ENERGOEFEKTIVĪTĀTES VEIDOŠANA "ĶĒĢELI PA ĶĒĢELIM"
21	ENERGOEFEKTĪVI SOCIĀLIE MĀJOKĻI: ATBILSTOŠI LAIKA GARAM
22	ATJAUNĪGĀ ENERĢIJA: VĒJTURBĪNU IZVIETOŠANA JŪRĀ
25	ATJAUNĪGĀ ENERĢIJA: VĒJA ENERĢIJAS INOVĀCIJAS UZLABOŠANA
26	ŪDENRADIS: DEGVIELAS NĀKOTNE
27	KIPRA: ZAĻA VIETĒJA MĒROGA ATTĪSTĪBA KIPRĀ
28	ITĀLIJA: PĒDĒJĀ "ZAĻĀ JŪDZE"
30	INOVĀCIJA UN AUTONOMIJA
32	LAUKSAIMNIECĪBA: BIETES SLIMĪBU PIEVEIKŠANAI
34	LAUKSAIMNIECĪBA: VAI PASNIEGT JUMS VAKARIŅĀS IESPĒJKAPITĀLU?
35	ROBOTIKA: PIEGĀDES ROBOTU UZPLAUKUMS
36	DIGITĀLĀ EKONOMIKA: VADOŠU <i>IoT</i> TEHNOLOĢIJU RADĪŠANA
37	DZĪVĪBAS ZINĀTNES: ZĀLES VĒŽA UZVEIKŠANAI
38	DIGITĀLĀ EKONOMIKA: NĀKOTNE IR NEBINĀRAJĀS TEHNOLOĢIJĀS
40	UZ IETEKMI VĒRSTI IEGULDĪJUMI: KĀDS IR TĀ VISA PATIESAIS MĒRĶIS?
42	DZĪVĪBAS ZINĀTNES: ŠŪNAS INKONTINENCES ĀRSTĒŠANAI
44	STARPTAUTISKIE SAKARI
46	PALESTĪNA: SASKAŅOTA MIKROFINANSĒŠANA
48	BRAZĪLIJA: "ELEKTRIZĒJOŠAS" IESPĒJAS SIEVIETĒM
49	BENINA: SAULES ENERĢIJA ĀFRIKAS LAUKU REĢIONIEM
50	SENEGĀLA: KOMFORTU SNIEDZ PA KRĀNU TEKOŠS ŪDENS
52	INDIJA: ŠĪS SĒKLAS STRĀDĀ
54	BANGLADEŠA: SLIMNĪCAS NEAPGŪTĀ TERITORIJĀ
56	NOZĪMĪGĀKĀS LĪDZEKĻU PIESAISTĪŠANAS DARBĪBAS
58	GRUPAS DARBĪBAS PLĀNS UN PĀRVALDĪBA

PRIEKŠSĒDĒTĀJA PRIEKŠVārds

2 022. gadā Eiropas Investīciju banka bija neatņemama dalībiece ES reakcijā uz daudzajiem sarežģījumiem, kas radās šā gada laikā, no sausminošā iebrukuma Ukrainā līdz šā konflikta izraisītajai enerģētikas krīzei.

ElB grupa — banka un tās meitasuzņēmums, kas darbojas mazāku uzņēmumu labā, proti, Eiropas Investīciju fonds — 2022. gadā parakstīja finansēšanas līgumus par kopējo summu 72,5 miljardu eiro apmērā. Katrs eiro tika novirzīts ilgtspējas un noturības veicināšanai Eiropā un ārpus tās. Mēs pildījām savus solījumus. Mēs pārsniedzām mērķus. Un mēs panācām pārmaiņas.

Aiz milzīgajiem skaitļiem slēpjas reāla, taustāma ietekme.

Zviedrijā mēs atbalstām nākamās paaudzes biofarmaceutisko preparātu izstrādi vēža ārstēšanai. Somijā mēs atbalstījām kvantu datoru izstrādi un to komercializāciju. Savukārt Spānijā palīdzam izmantoto cepamo eļļu pārvērst tīrā enerģijā un iegūt saules enerģiju, lai ražotu “zaļo” ūdeņradi. Ir vēl daudz šādu projektu, un par dažiem no tiem varēsiet lasīt šajā pārskatā.

Ietekmes nodrošināšana un investīciju nepietiekamības novēršana

Enerģētikas krīze ir izsmēlusi valdību un uzņēmumu investīciju budžetus. Tas notiek laikā, kad mums vajadzētu ieguldīt vairāk, lai cīnītos pret klimata pārmaiņām un lai mēs kļūtu neatkarīgāki no Krievijas naftas un gāzes. Pastāv risks, ka hroniska investīciju nepietiekamība var kļūt arvien izteiktāka. Ja mēs to nenovērsīsim, Eiropas konkurētspēja mazināsies, kā arī tā kļūs mazāk pievilcīga uzņēmējdarbībai.

2022. gada notikumi pierāda, ka dekarbonizācija ir vienīgais uzticamais ceļš uz drošu, cenas ziņā pieejamu enerģiju eiropiešiem. Tāpēc spēcīga mūsu atbildes reakcija ir tik svarīga. Mēs divkārtšojām savus centienus atbalstīt zaļu, novatorisku pārkārtošanos.

Krievijas īstenotā šantāža par gāzes piegādēm apliecināja, ka Eiropas Investīciju banka rīkojās pareizi, pārtraucot fosilā kurināmā infrastruktūras finansēšanu un koncentrējoties uz tīru enerģiju. Tagad ikvienam ir skaidrs, ka nākotnes priekšnosacījums ir tīrāka, ilgtspējīgāka enerģija.

Mūsu tīrās enerģijas finansējums 2022. gadā sasniedza rekordlielu apmēru — 19,4 miljardus eiro. Lai palielinātu enerģētisko drošību, mēs atbalstījām Čehijas elektrotīkla modernizāciju. Tāpat arī paātrinājām atjaunojamo energoresursu integrāciju Polijas energotīklā. Francijā finansējām peldošus vējparkus — tehnoloģiju, kas ļauj pārvietot tīras enerģijas ražošanu uz dziļākiem ūdeņiem. Mūsu finansējums palīdzēs izveidot 1000 kilometru garu kabeli, kas savienos Sicīlijas un Sardīnijas atjaunojamās enerģijas elektrostacijas ar Itālijas tīklu. Ar mūsu iniciatīvas *REPowerEU* atbalsta paketi nākamo piecu gadu laikā nodrošināsim enerģētikas projektiem ar lielu ietekmi papildu 30 miljardus eiro enerģētikas aizdevumu un pašu kapitāla finansējuma veidā (papildus mūsu ierastajiem aizdevumiem). Mūsu aizdevumi klimata un vides jomā 36,5 miljardu eiro apmērā 2022. gadā atbalstīja 147 miljardus eiro lielas zaļās investīcijas no citiem avotiem. Mēs stabili virzāmies uz to, lai sasniegtu mūsu mērķi — šajā desmitgadē piesaistīt finansējumu 1 triljona eiro apmērā mūsu planētas vajadzībām.

Tūlītēja reakcija

Tieši tā mēs reaģējam uz klimata pārmaiņu radīto ilgtermiņa izaicinājumu. Mūsu reakcija uz tūlītējiem draudiem, ko radīja iebrukums Ukrainā, ir vēl viens nozīmīgs sasniegums 2022. gadā. Pateicoties atbalstam no ES budžeta, sniedzām palīdzību Ukrainas valdībai dažu nedēļu laikā pēc iebrukuma. Mēs izmaksājām Ukrainai 1,7 miljardus eiro ļoti sarežģītos apstākļos. Tā kā joprojām turpinās konkrēti projekti uz vietas, plānojam izmaksāt vēl 540 miljonus eiro. Mūsu mērķis ir nodrošināt, ka Ukraina saglabā ekonomisko dzīvotspēju, lai tā pati varētu atbalstīt lielu daļu no valsts atjaunošanas darbiem.

“ 2022. gada notikumi pierāda, ka dekarbonizācija ir vienīgais uzticamais ceļš uz drošu, cenas ziņā pieejamu enerģiju eiropiešiem. Tāpēc spēcīga mūsu atbildes reakcija ir tik svarīga. Mēs divkārtšojām savus centienus atbalstīt zaļu un novatorisku pārkārtošanos. ”

2022. gads ir zīmīgs arī ar to, ka izveidojām *EIB Global* — mūsu īpašo struktūru Eiropas Savienības attīstības un partnerības pasākumu īstenošanai. Pirmajā darbības gadā *EIB Global* parakstīja līgumus par jauniem projektiem kopumā 9,1 miljarda eiro apmērā papildus Ukrainai paredzētajam finansējumam. Šo projektu vidū bija saules elektrostacijas Brazīlijā, turpmāks atbalsts vakcinācijas iniciatīvām visā pasaulē un milzīgs projekts ar mērķi nodrošināt bagātīgus tīra ūdens resursus Jordānijas iedzīvotājiem, finansējot vienu no lielākajām atsāļošanas iekārtām pasaulē.

EIB Global projekti uzskatāmi parāda, kā mēs virzām ES politiku un vērtību īstenošanu visā pasaulē. Mēs veidojam jaunas partnerības. Un visur veidojam jaunas, ilgtspējīgas apvienības. Es lepojos, ka ar *EIB Global* mēs sniedzam aktīvu ieguldījumu pasaules labklājībā zem Eiropas Savienības karoga.

Eiropas Investīciju banka efektīvi reaģēja uz lielu pārbaudījumu pilnu gadu. Mēs bijām izturīgi un radoši. Bet zinām, ka mūsu darbs vēl nav paveikts. Bankai nepārtraukti jāuzlabo tās sniegums un jāmeklē arvien jauni, labāki veidi tās darba veikšanai. Šis ziņojums ir pārskats par būtisku šā ceļa posmu.

Werner Hoyer

2022. GADA NOZĪMĪGĀKIE NOTIKUMI

EIROPAS INVESTĪCIJU BANKAS DARBĪBA 2022. GADĀ

APSTIPRINĀTIE PROJEKTI Eiropas Savienībā	75,9 mljrd. € 63,5 mljrd. €
PARAKSTĪTIE AIZDEVUMI Eiropas Savienībā	65,1 mljrd. € 56 mljrd. €
IZMAKSĀTIE AIZDEVUMI Eiropas Savienībā	54,3 mljrd. € 47,4 mljrd. €
PIESAISTĪTIE RESURSI (PIRMS MIJMAIŅAS DARĪJUMIEM) pamatvalūtās (€, \$) cītās valūtās	44,3 mljrd. € 37,2 mljrd. € 7,1 mljrd. €

EIB GLOBAL DARBĪBA 2022. GADĀ

APSTIPRINĀTIE PROJEKTI	12,4 mljrd. €
KOPĒJAIS FINANSĒJUMS	10,8 mljrd. €*
IZMAKSĀTIE AIZDEVUMI	6,6 mljrd. €

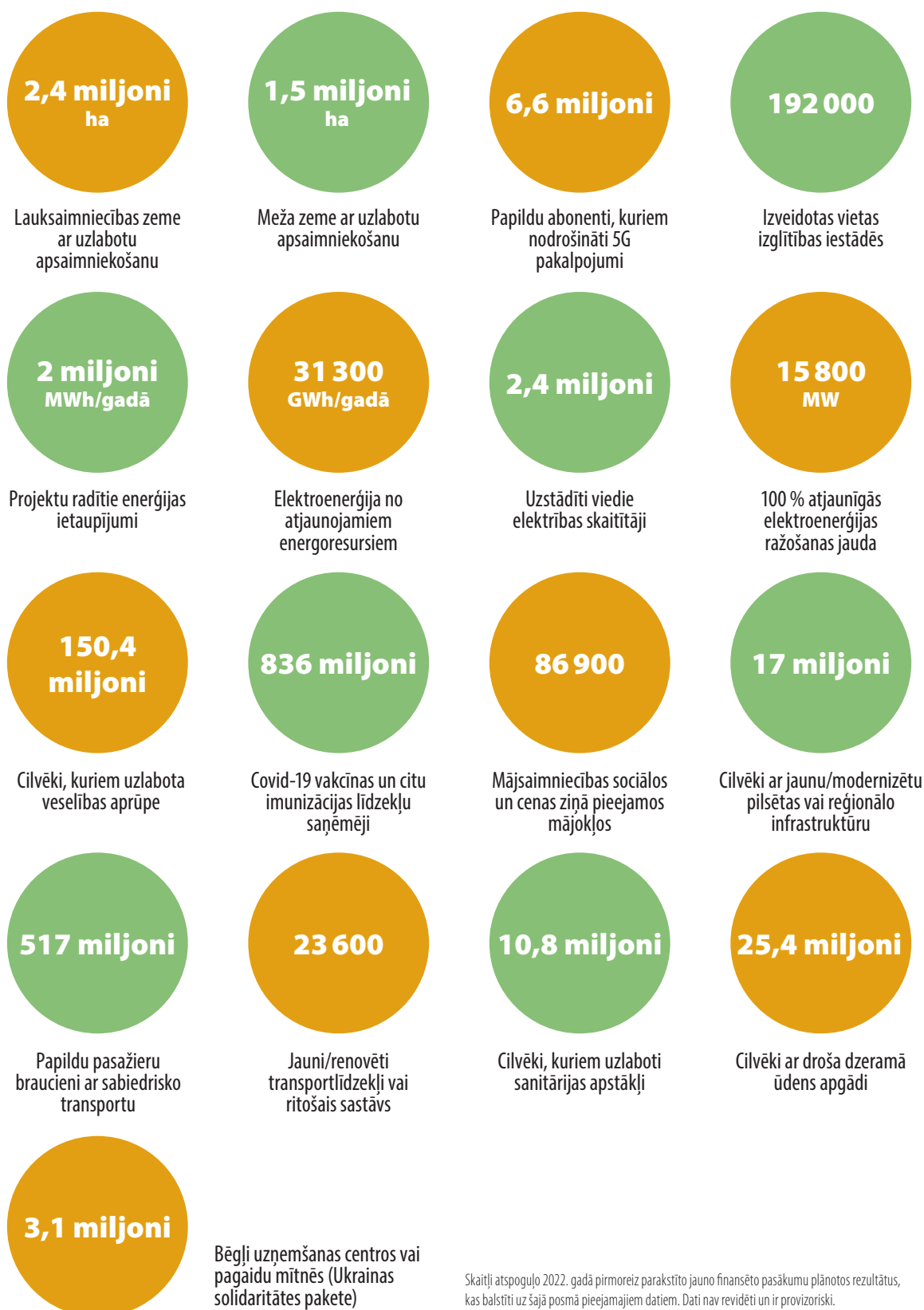
* Kopējais finansējums ietver pārprofilētus aizdevumus Ukrainai 1,7 miljardu eiro apmērā, reaģējot uz Krievijas izvērsto karu.

EIROPAS INVESTĪCIJU FONDA DARBĪBA 2022. GADĀ

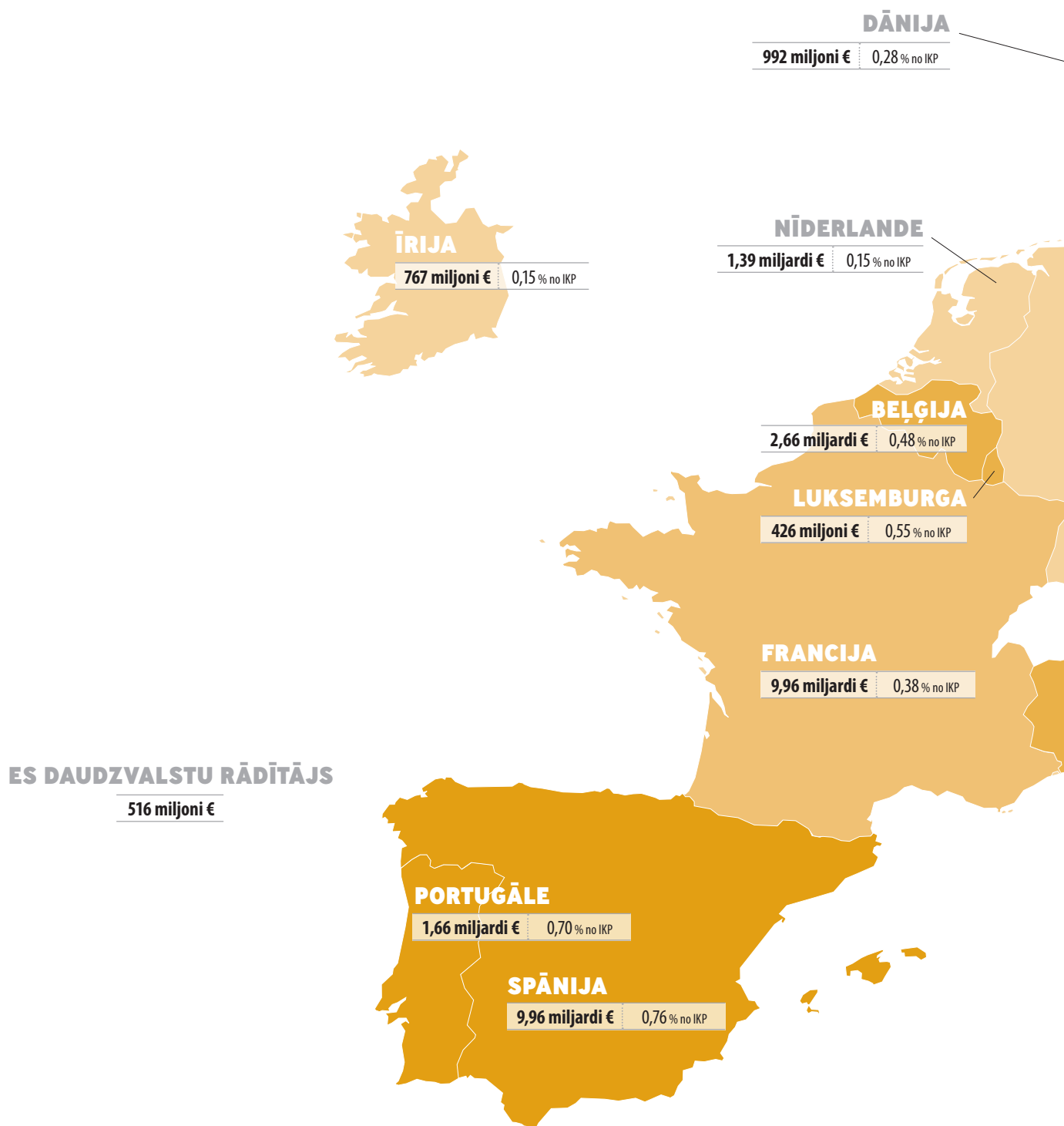
PARAKSTĪTIE AIZDEVUMI	9,18 mljrd. €
Pašu kapitāls	4,16 mljrd. €
Garantijas	4,91 mljrd. €
Iekļaujošs finansējums	0,12 mljrd. €

Eiropas Investīciju fonds (EIF) ir daļa no EIB grupas un specializējas riska finansējumā, lai atbalstītu mikrouzņēmumus, mazos un vidējos uzņēmumus un sekmētu izaugsmi un inovāciju visā Eiropā. Tas nodrošina finansējumu un speciālās zināšanas pārdomātiem un ilgtspējīgiem ieguldījumiem un garantiju operācijām. EIF akcionāri ietver EIB, Eiropas Komisiju, publiskās un privātās bankas un finanšu iestādes.

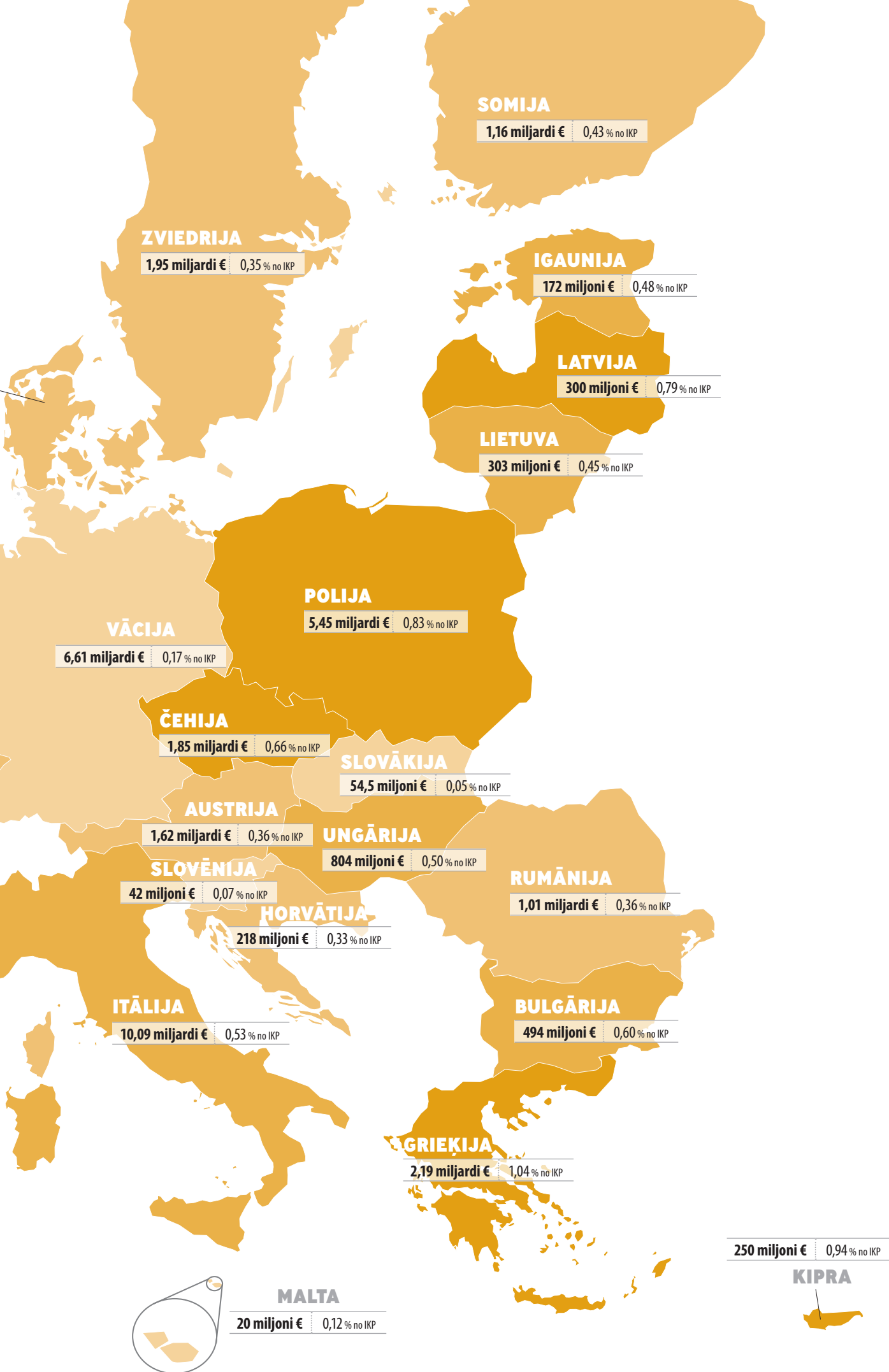
EIB IETEKME

EIB GRUPA JŪSU VALSTĪ

Tumšākas krāsas norāda lielākus ieguldījumus procentos no IKP.

EIB GRUPA JŪSU PASAULES DAĻĀ

**CITĀS VALSTĪS
(ĀRPUS ES)**

363 miljoni €

**AUSTRUMU
KAIMIŅREĢIONS**

362 miljoni €

UKRAINA*

1,72 miljardi €

**RIETUMBALKĀNI
UN TURCIJA**

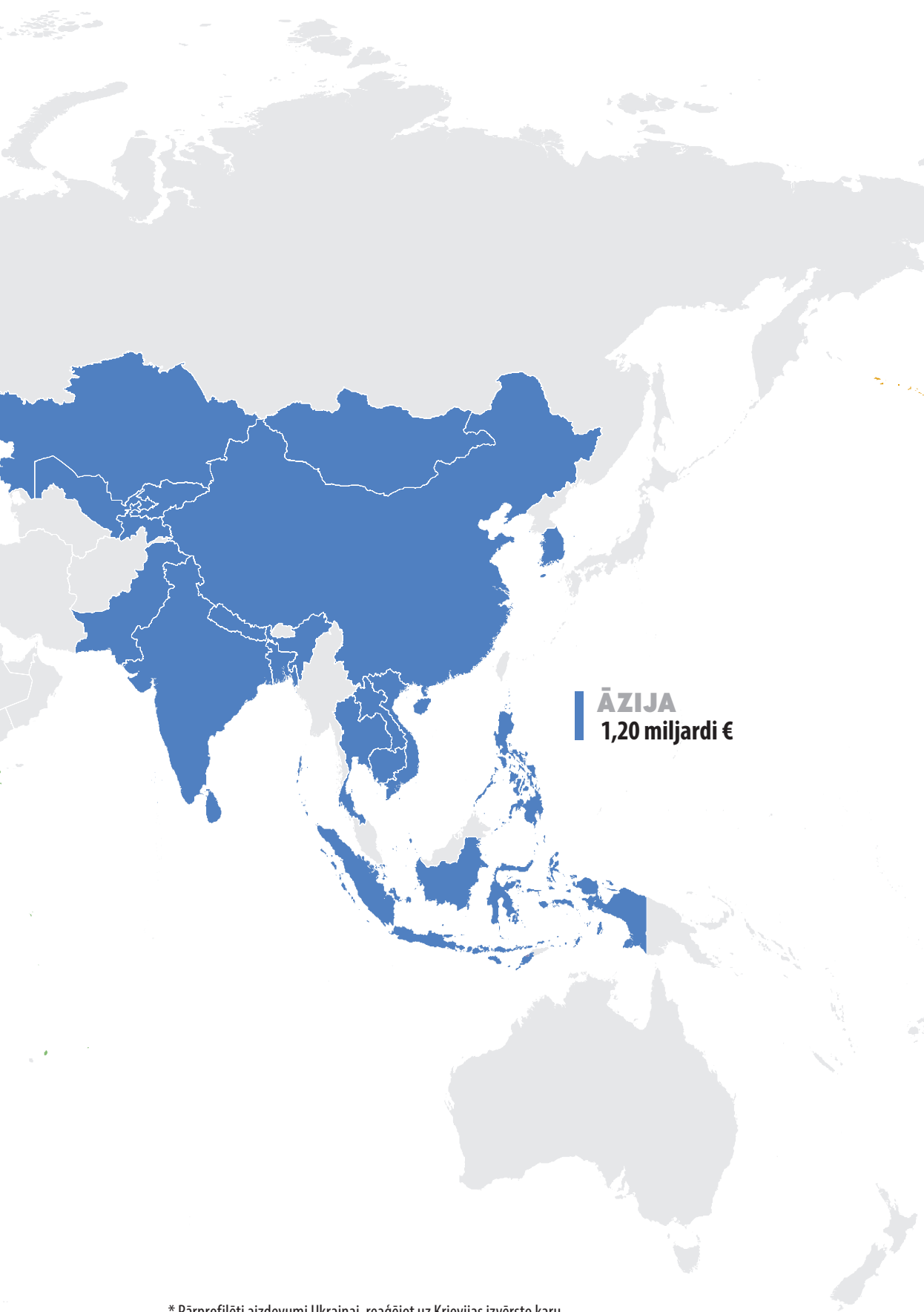
866 miljoni €

**ĀFRIKA UN
TUVIE AUSTRUMI**

5,05 miljardi €

**LATĪNAMERIKA UN
KARĪBU JŪRAS REĢIONS**

1,69 miljardi €

ĀZIJA
1,20 miljardi €

* Pārprofilēti aizdevumi Ukrainai, reaģējot uz Krievijas izvērstu karu.

Eiropas Investīciju banka neapstiprina, neatzīst un neapstrīd nevienas šajā kartē attēlotās teritorijas, robežu, krāsu, nosaukumu vai informācijas juridisko statusu.

Pēc ES sankciju pieņemšanas pret Siriju 2011. gada novembrī EIB ir apturējusi visas aizdevumu un konsultāciju darbības šajā valstī. Tomēr EIB ietilpst Sirijas pamata donoru grupā, kas novēro situāciju ES un ANO kopīgā vadībā.

ENERĢĒTISKĀ DROŠĪBA

“ Enerģētiskā krīze paātrina Eiropas nepieciešamību pāriet uz alternatīviem atjaunojamiem energoresursiem un kļūt energoefektīvākai. Šis divējāda mērķis ir *REPowerEU* būtība, un EIB būs būtiska nozīme tā sasniegšanā. Tas nozīmē, ka EIB konsultāciju dienestiem būs arī jāapzina jaunās tehnoloģijas un jāpalīdz tās ieviest tirgū, kā arī jāpalīdz valdībām gudrāk izmantot to publiskā finansējuma resursus, ja iespējams, piesaistot vairāk privāto ieguldījumu. **”**

Frank Lee, EIB klimata un sociālo finanšu konsultāciju pakalpojumu vadītājs

“ Kopš bankas izveides EIB ir bijusi galvenā kritiskās enerģētikas infrastruktūras finansētāja. Pašreizējā situācija vēlreiz apliecina enerģijas stratēģisko nozīmi un to, cik svarīgi ir nodrošināt daudzveidīgu piegādi. EIB ir palielinājusi aizdevumu izsniegšanu enerģētikas projektiem, tostarp energoefektivitātes, atjaunojamo energoresursu, centralizētās siltumapgādes un elektroenerģijas tīklu savienošanai vietējā un starptautiskā mērogā gan Eiropas Savienībā, gan visā pasaulē. **”**

Sanjoy Rajan, EIB Enerģētiskās drošības nodaļas vadītājs

Enerģētika ir drošības jautājums, savukārt dekarbonizācija ir stratēģiskās autonomijas jautājums. Krievijas iebrukums Ukrainā un enerģijas eksporta izmantošana par ieroci būtiski maina ģeopolitiku un enerģētikas ekonomiku Eiropā. Savukārt, lai mazinātu klimata pārmaiņas, obligāti jāsamazina oglekļa emisijas. Ieguldījumi energoefektivitātē un atjaunīgās elektroenerģijas ražošanā ir ideāls risinājums abām šīm problēmām.

Mēs atbalstām Eiropas nepieciešamību pēc ātras pārejas uz zaļo enerģiju, ieguldot energoefektivitātes un atjaunīgās elektroenerģijas projektos, kā arī veicinot inovācijas un jaunas tehnoloģijas.

PRIEKŠĀ VĒL GARŠ CEĻŠ

Eiropas Investīciju banka atbalsta simtiem projektu, kas ir būtiski Ukrainas tautas izdzīvošanai, izmaksājot tiem līdzekļus pat kara laikā.

Kad Violēna Silvestro fon Kameke skaidro, ka viņas pamatdarbs ir saistīts ar ieguldījumiem vairākos desmitos Ukrainas pilsētu kara laikā, cilvēki, maigi izsakoties, ir pārsteigti. “Cilvēki uzskata, ka karš ir apturējis mūsu darbību Ukrainā,” saka Eiropas Investīciju bankas vecākā aizdevumu speciāliste. “Taču mēs Ukrainā izmaksājam daudz līdzekļu un strādājam ar daudziem sarežģītiem projektiem. Mūsu darbība ir ļoti aktīva.”

Pēc Krievijas iebrukuma 2022. gada februārī Eiropas Investīciju banka pārcēla savus darbiniekus no Ukrainas. Taču vienlaikus tā krasi palielināja savu palīdzību valstij, **kurai saskaņā ar valdības aplēsēm nākamajos desmit gados būs nepieciešami aptuveni 765 miljardi eiro, lai atgūtos no Krievijas iebrukuma.**

Eiropas Investīciju banka kara laikā apstiprināja divas lielas finansējuma paketes Ukrainai — pirmo paketi 668 miljonu eiro apmērā neilgi pēc kara sākuma, lai palīdzētu valdībai finansēt steidzamās vajadzības, un otro paketi 1,59 miljardu eiro apmērā, kas tika parakstīta 2022. gada jūlijā un bija paredzēta izpostītās infrastruktūras atjaunošanai un būtisko projektu atsākšanai. No šīs paketes ir izmaksāts nedaudz vairāk par 1 miljardu eiro.

Cita veida EIB palīdzība 2022. gadā ietvēra ziedojumus 2,5 miljonu eiro apmērā no EIB institūta, ES bankas sociālās un kultūras struktūras, un dotācijas gandrīz 18 miljonu eiro apmērā no Austrumu partnerības Tehniskās palīdzības trasta fonda, lai parūpētos par aptuveni 700 000 cilvēku, kuriem nācās pamest mājas. Šo fondu atbalsta Apvienotā Karaliste, Austrija, Francija, Latvija, Lietuva, Polija, Vācija un Zviedrija.

Papildus tam banka parakstīja memorandu ar Ukrainu, aicinot veikt lielākus ieguldījumus Kijevas transporta sistēmā, un pārprofilēja 59 miljonus eiro uz dotācijām vilcieniem un dzelzceļu remontam Ukrainā, pagaidu tiltu uzstādīšanai, kā arī veselības aprūpes un mājokļu uzlabošanai cilvēkiem, kuri bija spiesti pamest savas mājas.

Atbalsts projektiem ārpus konflikta zonām

“Mēs patlaban nevaram uzsākt lielus, valsts mēroga projektus, tāpēc mūsu darbs ir vērsts uz maziem projektiem un palīdzību cilvēkiem pārdzīvot šos grūtos laikus,” saka Ervė Gvenasija, kāds cits vecākais Eiropas Investīciju bankas aizdevumu speciālists, kurš strādā pie Ukrainas projektiem. “Ja mēs īstenotu lielu projektu, piemēram, lidostas remontu, esam pārliecināti, ka Krievija to iznīcinātu.”

Eiropas Investīciju banka strādā Ukrainā jau 15 gadus, finansējot projektus vairāk nekā 8 miljardu eiro vērtībā. 2014. gadā, pēc tam, kad Krievija okupēja Austrumukrainu un anektēja Krimu, mēs apstiprinājām priekšlaicīgu atvērēšanas režīma aizdevumu 200 miljonu eiro apmērā, lai palīdzētu cilvēkiem, kuri aizbēga no konflikta, un pilsētām, kuras uzņēma lielu bēgļu skaitu. Dažus projektus, kurus aizdevums palīdzēja finansēt, kopš to īstenošanas karš ir iznīcinājis, tostarp modernu bibliotēku un tehnoloģiju centru Mariupolē.

“Ir ļoti skumji redzēt, ka tik daudzi no īstenotajiem projektiem ir iznīcināti, jo tajos ieguldītais darbs sniedza tik lielas cerības vietējiem iedzīvotājiem,” saka Rojs Dreikots, Eiropas Investīciju bankas būvinženieris, kurš strādāja Kijevas birojā sešus gadus.

“Mums priekšā vēl ir garš ceļš. Ja es varētu, jau nākamnedēļ pats atgrieztos valstī un sāktu atjaunošanu.”

Rojs Dreikots, EIB būvinženieris

Ikdienu sarunas ar pilsētu mēriem kara laikā

Pat vismagākajos konflikta periodos E. Gvenasija un V. Silvestro fon Kameke turpināja saņemt zvanus no mēriem, kuri lūdza tehniskas konsultācijas un finansiālu palīdzību. 2022. gada augustā un septembrī banka rīkoja uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus projektu finansēšanai Ukrainā un saņēma aptuveni 1000 pieteikumu no pilsētām un privātiem uzņēmumiem. ES banka plānoja apstiprināt vairāk nekā 300 no šiem pieprasījumiem un rīkot papildu projektu pieteikumu konkursus 2022. gada beigās un 2023. gada sākumā.

2022. gadā apstiprinātie projekti ar mērķi palīdzēt Ukrainai ietver jaunus tramvaju vagonus Kijevā un Ļvivā, jaunus autobusus Luckā, veselības aprūpes iestāžu remontdarbus Odesā un finansējumu izpostīto izglītības un sociālo iestāžu rekonstrukcijai pilsētās visā valstī.

Tiltu sagraušanas dēļ slēdz pilsētas

Visā Ukrainā tiltus iznīcinājuši gan Krievijas spēki, gan arī paši ukraiņi, cenšoties apturēt Krievijas virzību. ES banka palīdz finansēt peldošus pagaidu pontonu tipa tiltus visā Ukrainā.

“Dažos gadījumos tilta sabrukšana pilsētai ir katastrofa,” saka E. Gvenasija. “Cilvēki var palikt bez dzeramā ūdens, jo tas tika transportēts. Viņi, iespējams, nevar nokļūt slimnīcā, doties uz skolu vai darbu vai iepirkties.”

Būvinženieris R. Dreikots plāno atgriezties, lai dzīvotu un strādātu šajā valstī, tiklīdz karš būs beidzies. “EIB nepamet Ukrainu,” saka R. Dreikots. “Mums priekšā vēl ir garš ceļš. Ja es varētu, jau nākamnedēļ pats atgrieztos valstī un sāktu atjaunošanu.”

Eiropas Investīciju banka strādā Ukrainā jau 15 gadus.

CITA KAROGA TE NEVAR BŪT

Viens no to Ukrainas pilsētu mēriem, kuras kopš Krievijas iebrukuma piedzīvo sīvu uzbrukumu, stāsta, kā ES aizdevumi palīdzēja iedzīvotājiem neļauties okupantu solījumiem.

Vērienīgā iebrukuma sākumā Krievijas vadītāji apgalvoja, ka viņi tiks laipni uzņemti dažās Ukrainas daļās, jo īpaši netālu no robežas, kur pastāv spēcīgas savstarpējas kultūras, valodas un etniskās saites.

Pateicoties tādiem cilvēkiem kā Ivans Fedorovs, uzņemšana nav bijusi silta.

“Šobrīd mans galvenais uzdevums ir palīdzēt cilvēkiem un paātrināt Ukrainas uzvaru,” saka 34 gadus vecais I. Fedorovs, jaunākais mērs, kāds jebkad ievēlēts Melitopolē — pilsētā, kas atrodas tieši uz ziemeļiem no Krimas, kur 90 % iedzīvotāju runā krievu valodā. I. Fedorovs ātri nosauca krievus par “okupantiem”, pēc iespējas ilgāk centās noturēt Ukrainas karogu plīvojam un atklāti rosināja pretoties.

Melitopole ir bijusi okupēta kopš kara sākuma un ir daļa no četriem reģioniem, kurus Krievija anektēja septembrī. I. Fedorovs regulāri veic tiešraides sociālajos medijos, lai pārliecinātu un iedrošinātu iedzīvotājus. “Šeit nevar būt cita karoga,” viņš teica vienā no uzrunām.

Sava pilsēta jāmīl un jānodrošina tās izaugsme

Melitopolē, kas bija viena no pirmajām kara laikā kritušajām pilsētām, dzīve ir bijusi smaga. Pilsētas iedzīvotāju skaits, kas kara sākumā bija aptuveni 150 000, ir samazinājies par aptuveni divām trešdaļām.

11. martā I. Fedorova birojā ieradās krievu karavīri, uzlika viņam galvā maisu un arestēja. I. Fedorovu turēja gūstā nedēļu, līdz tika panākta vienošanās par ieslodzīto apmaiņu. Viņš netika fiziski spīdzināts, bet tika turēts līdzās cilvēkiem, kurus pratinātāji bija ievainojuši, tostarp tādiem, kuriem bija lauztas rokas.

I. Fedorovs ir labi zināms Eiropas Investīciju bankas aizdevumu speciālistu un inženieru vidū. Banka ir sniegusi palīdzību pilsētai un tās Zaporīžjas reģionam kopš Krievijas 2014. gada iebrukuma, atjaunojot bērnudārzus, skolas, medicīnas centrus un citus objektus Melitopolē. Ilggadējas partnerattiecības un būvniecības projekti palīdzēja iedzīvotājiem tiekties Eiropas virzienā, kad Krievija iebruka.

“Tas ir stāsts par dzīves kvalitātes uzlabošanu,” I. Fedorovs atbild uz jautājumu, kāpēc viņš sadarbojas ar Eiropas Investīciju banku. “Mēs saņemam palīdzību uzņēmējdarbības, tūrisma, loģistikas nozarēs. Varam turpināt izstrādāt rekonstrukcijas plānu, pastāv pilnīga neiecietība pret korupciju, un cilvēki iemīl savu pilsētu un turpina to pilnveidot.”

BĒĢĻU VAJADZĪBAS

EIB solidaritātes pakete palīdz vietējām iestādēm Polijā atbalstīt bēgļu uzņēmējus un pielāgot infrastruktūru bēgļu vajadzībām.

Kad Krievijas karaspēks iebruka, vairāk nekā 7,5 miljoni ukraiņu bēgļu aizbēga pāri robežai uz Poliju. Tūkstošiem poļu brīvprātīgo mobilizējās, lai palīdzētu pārvietotajiem cilvēkiem un uzņemtu viņus savās mājās, skolās un uzņēmumos.

Tagad Polija saskaras ar jaunu izaicinājumu — iekārtot šos ieceļotājus dzīvei uz ilgāku laiku.

“Pagājuši desmit mēneši kopš kara sākuma, un bēgļu vajadzības ir mainījušās,” saka Gžegožs Gajda, Eiropas Investīciju bankas vecākais pilsētu sektora speciālists, kurš savās mājās Polijā uzņēma piecus ukraiņu bēgļus. “Viņiem ir nepieciešams darbs, stabili ienākumi, bezmaksas izglītība un brīva piekļuve veselības aprūpes un sabiedriskajiem pakalpojumiem, lai izveidotu jaunu dzīvi Polijā.”

Lai palīdzētu integrēt bēgļus, ES banka apstiprināja 2 miljardu eiro aizdevumu, kas tika parakstīts 2022. gada jūnijā. Finansējums tiek nodrošināts Solidaritātes paketes Ukrainai ietvaros sadarbībā ar Eiropas Komisiju.

Pielāgošanās jaunai realitātei

Kopš kara sākuma Polija ir uzņēmusi vairāk nekā 1,5 miljonus ukraiņu bēgļu. Pieplūduma apmērs ir tāds, ka Polijas dienvidaustrumu lielākās pilsētas, proti, Žešovas, iedzīvotāju skaits ir pieaudzis par 50 %. Liels pieaugums bijis arī Varšavā, Krakovā un Gdaņskā.

“Kad sākotnējais vietējais entuziasms beidzas un resursi ir izsmelti, nepieciešams sistēmisks risinājums,” saka Eiropas Investīciju bankas juriskonsults Tomašs Balavajders. “Jāpārlicinās, ka publiskais sektors darbosies efektīvi un sniegs finansiālu atbalstu un sociālos pabalstus uzņēmējām kopienām un bēgļiem.”

Atbalsts Polijas centieniem

Lai integrētu miljoniem bēgļu, ir nepieciešams laiks, rūpīga plānošana, jauna infrastruktūra un līdzekļi.

Tāpēc mazāk nekā mēnesi pēc iebrukuma Polijas valdība izveidoja palīdzības fondu, ko pārvalda banka *Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK)*.

Eiropas Investīciju banka jau ir izmaksājusi fondam 600 miljonus eiro, kas ir pirmā daļa no piešķirtajiem 2 miljardiem eiro. BGK sadala līdzekļus pašvaldībām un citām publiskā sektora struktūrām.

“Mums bija jāizveido jauns sadarbības veids, lai nodrošinātu resursus plaša spektra pasākumiem ar mērķi atbalstīt Ukrainas bēgļus un palīdzēt viņiem justies kā Polijas pilsoņiem,” saka Roberts Falinskis, BGK Fondu pārvaldības biroja direktors.

ENERGOEFEKTIVITĀTES VEIDOŠANA “ĶIEĢELI PA ĶIEĢELIM”

Pilsētas un reģioni visā Eiropā samazina izmaksas un emisijas, ieguldot energoefektivitātē.

Cetras no piecām ēkām Spānijā patērē vairāk enerģijas, nekā nepieciešams. Madrides specializētais hipotekāro aizdevumu izsniegšanas uzņēmums *Unión de Créditos Inmobiliarios (UCI)* vēlas to mainīt.

UCI Dzīvojamo ēku enerģētikas sistēmu atjaunošanas (*Residential Energy Rehabilitation*) programmas mērķis ir veicināt atjaunīgās enerģijas izmantošanu un uz pusi samazināt kopējo energopatēriņu aptuveni 3720 dzīvojamās ēkās Madridē, Barselonā un Seviljā.

“Mūsu mērķis ir uzlabot energoefektivitāti māju un ēku īpašniekiem gan Spānijā, gan Portugālē,” saka Katja de Almeida Alvesa, *UCI* ilgtspējas un korporatīvās atbildības direktore.

Lai gan dzīvokļu atjaunošana ir būtiska emisiju un energopatēriņa samazināšanai, finansējumu saņem tikai daži projekti. “Spānijas valdības veiktā aptauja liecina, ka vien 2,3 % no šiem renovācijas darbiem tiek atbalstīti ar bankas finansējumu,” norāda EIB aizdevumu speciālists Isidoro Tapija. “Tātad māju īpašnieku asociācijas veiktā ēku renovācija ir segments, kas pašlaik saņem nepietiekamu trešo pušu finansējumu.”

UCI cenšas novērst šo finansējuma trūkumu ar 2,6 miljoniem eiro no Eiropas vietējā enerģijas atbalsta (*ELENA*) programmas — EIB un ES iniciatīvas, kas sniedz tehnisko palīdzību energoefektivitātes un atjaunīgās enerģijas jomas ieguldījumiem ēkās un pilsētas transportā.

Sabiedrisko ēku pārbūve Valonijā

Klimata pārmaiņas un augstās enerģijas cenas rosina izstrādātājus iekļaut energoefektivitāti projektēšanas un būvniecības procesos, kā arī ņemt to vērā attiecībā uz celtniecībā izmantotajiem materiāliem.

B.E. FIN — uzņēmums, kas pieder Beļģijas Valonijas reģionam un sabiedrībai *Société Régionale d'Investissement de Wallonie (SRIW)* — ir izveidojis projektu *RenoWatt*, lai veicinātu un palīdzētu īstenot sabiedrisko ēku renovāciju visā Valonijā, kā arī sniegtu attiecīgas konsultācijas. Projekts, kas ir saņēmis 3,5 miljonu eiro dotāciju no *ELENA*, paredz renovēt 500 ēkas 262 pašvaldībās un ietaupīt aptuveni 35 % no pašlaik izmantotās enerģijas. Tam ir potenciāls samazināt oglekļa emisijas par 7545 tonnām gadā.

Lietuvā atbrivojas no vecām apkures caurulēm

Nolietotās pagājušā gadsimta apkures caurules Viļņā ļauj izplūst karstajam gaisam un palielina tādu negadījumu risku kā noplūdes un apkures traucējumi iedzīvotāju mājās.

EIB nodrošina ilgtermiņa kredītlīniju 43 miljonu eiro apmērā modernizācijas darbu veikšanai uzņēmumam *Vilniaus Šilumos Tinklai*, kas nodrošina apkuri un karsto ūdeni Viļņai.

Plānos arī paredzēts izveidot jaunu elektrostaciju, kas darbināma ar biomasu un saules enerģiju, un uzstādīt efektīvu absorbcijas siltumsūkni. Kopumā projekta ietvaros tiks atjaunināta apkures infrastruktūra 200 000 māju, uzlabojot energoefektivitāti un samazinot oglekļa emisijas un citu gaisa piesārņotāju līmeni.

ATBILSTOŠI LAIKA GARAM

Ar programmas *InvestEU* sniegto atbalstu energoefektīvu sociālo mājokļu projektam Hannoverē tiek risinātas ar dzīves dārdzības pieaugumu un pieejamu mājokļu trūkumu saistītās problēmas.

Nemot vērā straujo enerģijas un pārtikas cenu kāpumu kopš Krievijas iebrukuma Ukrainā, to Vācijas mājāsaimniecību procentuālā daļa, kuras tērē vairāk nekā 10 % no saviem tīrajiem ienākumiem enerģijas rēķinu apmaksai, kopš 2021. gada ir dubultojusies, pieaugot līdz 41 %. Apvienojumā ar jaunu dzīvokļu trūkumu un pieaugošajām īres cenām dzīves dārdzības krīze ir padarījusi mājokļu pieejamību par otru lielāko problēmu, kas nomāc vāciešus.

Ziemeļu pilsētas Hannoveres plāns uzbūvēt 640 jaunus, energoefektīvus, cenu ziņā pieejamus dzīvokļus īrēšanai, pilnīgi atbilst laika garam (*Zeitgeist*), kurā izteikti valda arī bažas par klimata pārmaiņām. Jaunie dzīvokļi, kuros būvēs un kuri piederēs pilsētas pašvaldības mājokļu būvniecības uzņēmumam *Hanova*, ietvers 232 sociālos mājokļus un 408 cenu ziņā pieejamus mājokļus.

“Hannoveres augošā ekonomika padara pilsētu par piesaistošu lielpilsētas teritoriju,” saka uzņēmuma *Hanova* izpilddirektors Karstens Klauss. “Strauji pieaugošā iedzīvotāju skaita un pašreizējo krīžu dēļ pieaug arī pieprasījums pēc cenu ziņā pieejamiem mājokļiem. Tomēr tie ir deficīts. Mēs palīdzam izveidot pienācīgus, cenu ziņā pieejamus mājokļus cilvēkiem ar zemiem un vidējiem ienākumiem, tādējādi samazinot nelīdzsvarotību pilsētas mājokļu tirgū.”

Efektīva reakcija

82 % jauno ēku tiks projektētas tā, lai sasniegtu vismaz par 20 % labāku energoefektivitāti, nekā nosaka Vācijas gandrīz nulles enerģijas ēku standarts (*KfW 55*). Mērķis attiecībā uz pārējām ēkām būs par vismaz 10 % augstāka energoefektivitāte, nekā paredz šis standarts. Projekts atbilst arī ES Ēku energoefektivitātes direktīvai.

Lai gan jaunas energoefektīvas mājas nozīmēs zemākus enerģijas rēķinus turpmākajiem īrniekiem un zemākas oglekļa emisijas, to būvniecība ir dārga. Paredzams, ka *Hanova* projekts izmaksās aptuveni 200 miljonus eiro. Tomēr tā daudzie sociālie un vides ieguvumi padara to par tieši tādu projektu, ko Eiropas Investīciju banka vēlas atbalstīt.

“Mēs vēlējamies iesaistīties šajā projektā, jo tas nepārprotami atbalsta divus svarīgus ES politikas mērķus — sociālo iekļaušanu un klimatrīcību,” norāda ES bankas aizdevumu speciālists Sotirs Trambevs. “Izmantojot programmu *InvestEU*, mums izdevās izveidot paketi, kas pārsniedz visu, ko līdz šim esam spējuši panākt šajā nozarē.”

Šis darījums ir pirmais programmas *InvestEU* ieguldījums Vācijā. “Bez šāda darījuma pakete nebūtu iespējama,” saka S. Trambevs.

VĒJTURBĪNU IZVIETOŠANA JŪRĀ

Osta Francijas dienvidos uzsāk vērienīgu paplašināšanu, lai atbalstītu divus peldošos vējparkus Vidusjūrā.

Vējturbīnas ir milzīgi tērauda veidojumi, kas sver simtiem tonnu. Uz sauszemes tie slejas pāri ainavām. Taču iedomājieties, kā ir mēģināt tos samontēt tradicionālā jūras ostā, uzvelkot 100 metrus garo turbīnu un 90 metrus garās propellera lāpstas uz peldošas platformas, un pēc tam to visu uzmanīgi nogādāt uz vējparku jūras vidū.

Lai manevrētu ar vējturbīnām, ievērojami jāuzlabo ostas infrastruktūra, taču Porlanuvelas pārstāvji uzskata, ka šāds izaicinājums ir tai pa spēkam. Osta netālu no Monpeljē Francijas dienvidos tradicionāli nodarbojas ar Ziemeļāfrikai paredzētas labības un citu lauksaimniecības produktu eksportu. Patlaban Oksitānijas reģions iegulda 340 miljonus eiro, no kuriem 150 miljonus eiro nodrošina Eiropas Investīciju banka Sētes un Porlanuvelas ostu atjaunošanai. Plānos ir paredzēts, ka Porlanuvela tiks pārveidota par Vidusjūras centru peldošo atkrastes vējparku būvniecībai, loģistikai un atbalstam. Visbeidzot, šis centrs no vējparku nodrošinātās tīrās enerģijas arī ražos zaļo ūdeņradi.

“Tam ir vajadzīgs rūpniecisks process un infrastruktūra, kas ļoti atšķiras no mūsu ierastajām darbībām,” piebilst Didjē Kodorniū, Francijas Oksitānijas reģiona jūrlietu direktors.

Jāizbrīv vieta milžiem

Porlanuvelas pāreja ir daļa no Oksitānijas reģiona noteiktās vērienīgas atjaunīgās enerģijas stratēģijas. Reģions cer gūt labumu no divu peldošu atkrastes vējparku izveides, kurus plānots izvietot Vidusjūrā un kuru saražotais enerģijas apjoms varētu apmierināt 400 000 cilvēku vajadzības pēc enerģijas. Oksitānijas reģions, kurā pastāv viens no augstākajiem bezdarba līmeņiem Francijā, uzskata atjaunīgo enerģiju par iespēju atkal aktivizēt tradicionālo lauksaimniecības, tūrisma un, dziļāk iekšzemē, aviācijas ekonomiku.

“Jaunā infrastruktūra atbalsta centienus izvērst videi nekaitīgākas ostas darbības un dekarbonizēt enerģijas ražošanu, un tādējādi tā ir papildu solis ceļā uz mūsu mērķi panākt oglekļneitralitāti Eiropas mērogā,” stāsta Šērlija Musavū, EIB aizdevumu speciāliste Porlanuvelas projektam. “Peldošie atkrastes vējparki ir arī izvirzīti Francijas enerģētikas pārkārtošanas programmas priekšplānā.”

Papildus Porlanuvelas finansēšanai EIB atbalsta arī izmēģinājuma vējparkus — vienu atkrastes vējparku Lekatas–Lebarkaresas piekrastē, kura vadību nodrošina projekts *Les Éoliennes Flottantes du Golfe du Lion*, un otru netālu no Grisānas, kura darbību nodrošinās projekts *EolMed*. Aprīlī banka parakstīja 85 miljonu eiro aizdevuma līgumu ar projekta *EolMed* izpildītājiem un maijā — 75 miljonu eiro aizdevuma līgumu ar projekta *Les Éoliennes Flottantes du Golfe du Lion* izpildītājiem. Abi aizdevumi tiek nodrošināti ar Eiropas Stratēģisko investīciju fonda garantiju. Banka arī nodrošina 50 miljonus eiro trešajam atkrastes parkam, kuru plānots izveidot 40 kilometrus uz rietumiem no Marseļas.

Porlanuvela atrodas tikai mazāk nekā 20 kilometru attālumā no *Les Éoliennes Flottantes du Golfe du Lion* un *EolMed* parkiem. Salīdzinoši nelielais attālums starp ostu un vējparkiem samazina riskus, kas saistīti ar milzīgo būvju transportēšanu jūrā.

Oksitānijas reģions, kas aptver apgabalu no Tulūzas līdz pat Spānijai un Monpeljē, ir pazīstams ar labiem laikapstākļiem. Bet tas ir pazīstams arī ar tā vēju, slaveno mistrālu — spēcīgu ziemeļrietumu vēju, kas pūš no Francijas dienvidiem uz Lionas līci, kur atradīsies vējparki.

Lai gan šāds vējš ir ļoti piemērots enerģijas ražošanai, tas ir ārkārtīgi nepiemērots 600 tonnu smagas turbīnas stabilai noturēšanai uz 90 x 90 metru peldošas platformas. Lai turbīnas varētu uzstādīt uz peldošām platformām, ostas galvenais baseins jāaizsargā no augstiem viļņiem un jānodrošina pietiekami daudz vietas manipulāciju veikšanai ar turbīnām. Vējturbīnu, lāpstu un peldošo platformu daļu uzglabāšanai ir nepieciešami arī lieli iekraušanas doki. "Uzglabāšana patiešām ir vissvarīgākais aspekts," norāda Žiljēns Siglārs, atjaunojamo jūras energoresursu projektu vadītājs Oksitānijas Reģionālajā ekonomiskās attīstības aģentūrā.

Āķīgā loģistika

Vējturbīnas, lāpstas un citu infrastruktūru mēdz transportēt pa jūru no rūpnīcām visā Eiropā. Viens no galvenajiem vējturbīnu piegādātājiem izmēģinājuma parkiem ir uzņēmums *Vestas*, kura galvenā ražotne atrodas Dānijā. Lai varētu veikt pārvadāšanu pa jūru un uzņemt ostā 100–200 metrus garus kuģus, bija jāpaplašina ostas ieeja.

Lai apmierinātu vējparku vajadzības, osta ir ieplānojusi paplašināšanu un renovāciju, proti, tādas 250 metru garas platformas izbūvi, kas ir pietiekami izturīga smagu celtnu balstīšanai, ostu ieskaujošo dambju pagarināšanu, lai padziļinātu ostas baseinu, kā arī papildu termināļa būvniecību vējturbīnu montāžai un to noliktavu izveidei. Būvniecības pirmo kārtu paredzēts pabeigt 2023. gadā.

Ambīcijas atjaunīgās enerģijas jomā

Pirms tika paziņots par izmēģinājuma vējparku izveidi, Porlanuvelai pārmaiņas nenācās viegli. Uzņēmējdarbība sāka apsīkt. Samazinājās ostas galvenās nodarbes — labības eksporta — apmērs, un ostā trūka infrastruktūras, lai varētu uzņemt lielākus kuģus, kuri pārvadā ogļūdeņražus, piemēram, fosilo kurināmo un ķīmiskās vielas.

Tāpat arī apkārtējā Pireneju austrumu reģionā saruka rūpniecības apmērs, un bezdarba līmenis bija pieaudzis līdz gandrīz 10 %. Ostas uzņēmējdarbības pavēršana atjaunīgās enerģijas virzienā sniedza iespēju "atdzīvināt reģiona ekonomiku", stāsta D. Kodorniū. "Tas sniedza iespēju pārveidot mūsu uzņēmējdarbības modeli un līdzekļus dekarbonizācijai," viņš saka, "vienlaikus ļaujot reģionā radīt darbvietas."

Paredzams, ka tūlītējie izmēģinājuma projekti radīs aptuveni 300 pilnas slodzes darbvietas. Tomēr Francijas valdībai ir lieli plāni atkrastes vēja enerģijas jomā. Sākotnējie plāni paredz izveidot divus izmēģinājuma parkus ar trim vējturbīnām katrā. Taču Francijas valdība līdz 2030. gadam plāno paplašināt parkus, izveidojot 250 MW peldošu vējparku Lionas līča vidū, kas galu galā nodrošinās enerģiju vairāk nekā 400 000 cilvēku. Vēl vienu līdzīga izmēra peldošu vējparku plānots izveidot pie Marseļas krastiem.

"Reģionam ir stingra apņemšanās padarīt Porlanuvelu par enerģētikas pārkārtošanas ostu ne tikai Francijas, bet arī visa Vidusjūras reģiona vajadzībām," saka Ž. Siglārs.

Pāreja uz zaļo ūdeņradi

Infrastruktūra un atbalsts, ko Porlanuvela nodrošinās vējparkiem, ir daļa no plašākas reģionālās stratēģijas atjaunīgās enerģijas centra izveidei. Konsorcijā *Wind'Occ* ir apvienoti 170 uzņēmumi un 25 akadēmiskās iestādes un laboratorijas no reģiona jaunās vēja enerģijas nozares atbalstam.

Reģions koncentrējas arī uz zaļo ūdeņradi. 2019. gadā tas pieņēma Zaļā ūdeņraža plānu 150 miljonu eiro vērtībā, kas paredz izveidot infrastruktūru, lai ražotu, uzglabātu un izplatītu ūdeņradi, kā arī izmantotu enerģiju vietējā transporta, piemēram, autobusu un vilcienu, darbināšanai. Saistīta projekta *Corridor H2* ietvaros tiks pilnveidots ūdeņraža sadales staciju tīkls Oksitānijā gar ceļu, kas ved no Vidusjūras uz Ziemeļjūru. EIB sniedz 40 miljonu eiro aizdevumu projektam *Corridor H2*.

“Reģions varētu parādīt citiem Francijas apgabaliem, kā pilnveidot šāda veida darbības,” sacīja Hosē Rino, EIB Gaisa, jūras un novatorisko transportlīdzekļu nodaļas eksperts.

“ Reģionam ir stingra apņemšanās padarīt Porlanuvelu par enerģētikas pārkārtošanas ostu ne tikai Francijas, bet visa Vidusjūras reģiona vajadzībām. ”

Žiljēns Siglārs, atjaunojamo jūras energoresursu projektu vadītājs
Oksitānijas Reģionālajā ekonomiskās attīstības aģentūrā

VĒJA ENERĢIJAS INOVĀCIJAS UZLABOŠĀNA

Cenu spiediens un ekstrēmi vides apstākļi rosina turbīnu ražotājus ieviest jauninājumus.

Vējturbīnu ražotājiem, piemēram, uzņēmumam *Vestas*, tirgus vide, kurā tie darbojas, var būt tikpat sarežģīta kā vētrainie jūras apstākļi un spēcīgais vējš, kas jāiztur to ražojumiem. Pēc valsts atbalsta saņemšanas vairāku gadu garumā šī nozare beidzot nostiprinās, reaģējot uz cenu spiedienu.

Daļu no šā spiediena rada vējparku attīstītāji, kuri bieži sola zemas cenas vējparku ražotajai elektroenerģijai. Pēc tam attīstītāji izdara spiedienu uz turbīnu ražotājiem. Sarežģījumus rada arī izejvielu cenu pieaugums.

Vienlaikus turbīnu ražotāji veic lielus ieguldījumus pētniecībā un izstrādē, lai uzlabotu savu iekārtu veikspēju un apmierinātu pieprasījumu pēc jauniem vējparkiem arvien ekstrēmākos apstākļos.

“Nozare saskaras ar nopietnu cenu spiedienu,” saka Mateo Fusāri, vecākais inženieris un galvenais padomdevējs Eiropas Investīciju bankā, kura sniedz finansējumu uzņēmumam *Vestas*. “Lai nodrošinātu Eiropas iekārtu ražotāju konkurētspēju, ir ārkārtīgi svarīgi izmantot sinerģiju starp produktu platformām, samazināt produktu sarežģītību un optimizēt globālo ražošanu, iepirkuma procesus un uzņēmumu pēdas.”

Dānijas uzņēmums *Vestas* ir vējturbīnu tirgus līderis visā pasaulē ar aptuveni 15 % daļu no tirgus. Tomēr tam strauji tuvojas tādi milži kā Ķīnas uzņēmums *Xinjiang Goldwind Science & Technology* ar 13 % daļu un uzņēmums *GE Renewable Energy* ar 12 % daļu. “Uzņēmums *Vestas* ir viens no vadošajiem,” norāda Dēlija Fornāde, EIB aizdevumu speciāliste, kas strādāja pie projekta.

EIB ir izsniegusi uzņēmumam *Vestas* aizdevumu 475 miljonu eiro apmērā, lai atbalstītu pētniecības, izstrādes un inovācijas darbības, kas tiek īstenotas Eiropas Savienībā no 2022. līdz 2025. gadam. Aizdevums, kura līgums tika parakstīts jūlijā un kas jau ir izmaksāts, sedz aptuveni pusi no uzņēmuma 952 miljonu eiro pētniecības un izstrādes budžeta šim periodam.

Projekts ir vērsts uz vairākām jomām. Pirmā no tām ir tādu jaunu rotora rumbu un lāpstu izstrāde, kuras spēj izturēt aukstu klimatu un ekstremālus laikapstākļus, kā arī produktu vienkāršošana, lai paātrinātu to izvietošanu. Otrā joma ir jaunu konstrukciju izveide kopīgām un modulārām platformām sauszemes vējturbīnām, lai tās būtu labāk pielāgojamas dažādiem apstākļiem. Savukārt trešā joma ir vērsta uz jaunu modulāru platformu izstrādi atkrastes vējturbīnām, lai uzņēmums varētu izmantot sinerģiju un apjomradītus ietaupījumus tā sauszemes produktu pilnveidošanai.

Aizdevums uzņēmumam *Vestas* tiek sniegts ārkārtīgi svarīgā Eiropas enerģētikas pārkārtošanas laikā. Eiropas vēlme izbeigt tās atkarību no Krievijas naftas un gāzes ir pastiprinājusi atbalstu tādiem atjaunojamiem energoresursiem kā saules un vēja enerģija, kuru cenas kļūst arvien konkurētspējīgākas.

DEGVIELAS NĀKOTNE

Francijas uzņēmuma jaunās krātuves un automatizācijas tehnoloģijas vienkāršos vieglo un kravas automašīnu darbināšanu ar ūdeņradi.

Uzņēmums *Faurecia*, kas ir liels automašīnu detaļu piegādātājs un atrodas netālu no Parīzes, uzskata, ka zaļais ūdeņradis līdz 2050. gadam varētu nodrošināt gandrīz 20 % no pasaules enerģijas pieprasījuma, efektīvi novēršot oglekļa emisijas sešu gigatonnu apmērā ik gadu. Tiek lēsts, ka līdz 2030. gadam uz ceļiem jau būs 5 miljoni transportlīdzekļu, kas būs aprīkoti ar kurināmā elementu tehnoloģiju.

Uzņēmums *Faurecia* ir līderis ūdeņraža krātuvju izstrādē vieglajām, kravas automašīnām un lielām degvielas uzpildes stacijām. Tā mērķis ir palīdzēt ātrāk sākt izmantot ūdeņradi automobiļu rūpniecībā. Uzņēmums arī strādā pie ūdeņraža kurināmā elementu sistēmu izveides un izstrādā tehnoloģiju automatizētai transportlīdzekļa vadīšanai. Visas šīs inovācijas ļaus izmantot ūdeņradi daudzu veidu transportlīdzekļos, bet jo īpaši lielajaudas un apvidus transportlīdzekļos, kas aprīkoti ar lielajaudas dzinējiem ar augstu fosilā kurināmā patēriņu.

“Revolucionārām tehnoloģijām, piemēram, ūdeņraža tehnoloģijām, būs izšķiroša nozīme autobūves nozares pārveidē un dekarbonizācijā,” stāsta Antonello Loči, Eiropas Investīciju bankas padomnieks inovāciju un progresīvu ražošanas projektu jautājumos.

Transports ir lielākais siltumnīcefekta gāzu radītājs Eiropas Savienībā, veidojot aptuveni 31 % no to kopējā apjoma. Apvienojot gaisu un ūdeņradi, ar ūdeņraža kurināmā elementiem var saražot visu transportlīdzekļu darbībai nepieciešamo elektroenerģiju. Bet kurināmā elementi izdala tikai siltumu un ūdeni, nevis oglekļa dioksīdu vai citus piesārņotājus.

Kurināmā elementiem ir arī citas priekšrocības salīdzinājumā ar iekšdedzes dzinējiem. Tie ir jaudīgāki un energoefektīvāki par fosilo kurināmo, darbojas klusi, kā arī ir ātrāk uzlādējami, nodrošinot tādu pašu elastīgumu kā automašīnas ar tradicionālajiem dzinējiem.

Lai palīdzētu autobūves nozares pārveidē, Eiropas Investīciju banka 2022. gada jūlijā apstiprināja 315 miljonu eiro aizdevumu uzņēmumam *Faurecia*. Šis finansējums ietilpst programmā *InvestEU*, kas paredzēta inovācijas veicināšanai un vairāk darbvieta radīšanai. “Programma *InvestEU* samazina risku, nodrošinot, ka uzņēmumiem galvenajās ekonomikas jomās var piedāvāt lielākus ilgtermiņa aizdevumus,” norāda Eiropas Investīciju bankas aizdevumu speciālists Nors Mebkhauts.

Ar bankas atbalstu uzņēmums *Faurecia* turpinās izstrādāt nākamās paaudzes ūdeņraža krātuves izmantošanai transportlīdzekļos un degvielas uzpildes stacijās. Tas arī uzlabos savu produktu autonomiju un pārstrādājāmību.

Uzņēmuma *Faurecia* projekts radīs arī darbvieta un palīdzēs Francijas austrumu un centrālajām–ziemeļu daļām kļūt ekonomiski konkurētspējīgākām.

ZALĀ VIETĒJA MĒROGA ATTĪSTĪBA KIPRĀ

Pilsētvides atjaunošanas projekta mērķis ir padarīt pašvaldības zaļākas, veicināt ekonomiku un uzlabot cilvēku dzīvi.

Kipra vēlas samazināt emisijas un kļūt zaļāka, sākot ar projektiem lielāku un mazāku pilsētu pārveidei. Bet tas ir ilgstošs, sarežģīts un dārgs uzdevums.

“Pašvaldībām jāīsteno vairākas zaļās investīcijas un jāievieš zaļākas tehnoloģijas,” saka Mihalis Sokratuss, Kipras Pašvaldību savienības ģenerālsekretārs. “Mēs sapratām, ka, lai padarītu pilsētu teritorijas zaļākas, mums vispirms tās jāuzlabo un jāpārstrukturē, jāatjauno ēkas un sabiedriskās vietas, kā arī jānodrošina ilgtspējīgs sabiedriskais transports.”

Pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģiskais plāns ir iniciatīva ar tieši šādu mērķi. Plānu izveidoja Kipras valdība un Kipras Pašvaldību savienība, un, pateicoties tam, tiks finansēti daudzi pašvaldību atjaunošanas projekti visā Kiprā.

Eiropas Investīciju banka atbalsta plānu ar novembrī parakstītu programmas aizdevumu līgumu 150 miljonu eiro apmērā un tehnisko palīdzību, ko nodrošina tās konsultāciju centrs.

“Programmas aizdevums būtībā ir *jumta* ieguldījums, kas ļauj mums finansēt desmitiem vai pat simtiem būtisku projektu,” norāda Nikoss Jiambidess, Eiropas Investīciju bankas vecākais aizdevumu speciālists. “Tas arī ļauj mums atbalstīt mazākus projektus un pašvaldības, kuras tradicionāli negūtu labumu no mūsu finansējuma.”

Kādus ieguvumus sniedz pilsētvides atjaunošana?

Ja pilsētvides atjaunošana tiek īstenota sekmīgi, tā var padarīt pilsētu teritorijas zaļākas, vienlaikus būtiski uzlabojot pilsētā dzīvojošo un strādājošo cilvēku dzīvi.

Uzlabota infrastruktūra padara pilsētu teritorijas par pievilcīgākām uzņēmējdarbības vietām un tūrisma galamērķiem, veicinot izaugsmi un darbvietu radīšanu. Tā arī veicina labklājību iedzīvotājiem, kuri varēs saņemt labāku izglītību, sabiedriskos pakalpojumus un atpūtas iespējas.

Kā piemēru var minēt Kipras otrās lielākās pilsētas Limasolas vēsturiskā centra pilsētvides atjaunošanu. Pateicoties 2013. gadā pabeigtajam projektam, tika atjaunots vēsturisko ēku un pilsētas teritoriju agrākais krāšņums, uzlabota satiksmes pārvaldība, izveidotas gājēju zonas, kā arī izbūvēti jauni elektrības, telekomunikāciju un ūdens pieslēgumi.

Pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģiskais plāns paredz to īstenot arī valsts mērogā. Ar Eiropas Investīciju bankas atbalstu Kipras valdība īsteno projektus, kuru mērķis ir rekonstruēt sabiedriskās vietas un zaļās zonas, uzlabot veloceļņus un sabiedriskā transporta tīklus, renovēt sabiedriskās ēkas, modernizēt kanalizācijas un ūdensapgādes tīklus, atjaunot degradētās pilsētu teritorijas un veidot viedas pilsētas, izmantojot digitālos risinājumus, lai piedāvātu labākus un efektīvākus sabiedriskos pakalpojumus.

PĒDĒJĀ “ZAĻĀ JŪDZE”

Itālijas lielākais loģistikas operators aizstāj tradicionālos transportlīdzekļus ar nulles emisiju autoparku pasta un paku piegādei, tādējādi samazinot emisijas.

Ir vēls rudens, bet Romā joprojām ir silts un gaiss ir dzestrs un skaidrs. Saule caur mākoņiem apspīd terakotas krāsas mājas šaurā Bravetas dzīvojamā rajona ieliņā. Pāris elektriskie trīsriteņi, kas ir aptuveni golfa bagija lielumā, klusībā palīdz pasta darbiniekiem viņu maiņas laikā piegādāt vēstules un pakas.

Duci Romas rajonu drīzumā piepildīs simtiem elektrisko trīsriteņu un transportlīdzekļu, no kuriem 57 atradīsies Madžiolīno izplatīšanas centrā, kas apkalpo Nomentāno rajonu, kur dzīvo Anna Mangeti. “Ir patiešām aizraujoši redzēt, ka šie jaunie trīsriteņi iekļaujas mūsu ikdienas piegādēs,” viņa saka, “tas ir labs mērķis, kuru īstenot.”

A. Mangeti ir finanšu vadītāja uzņēmumā *Poste Italiane*, kas ir lielākais loģistikas operators valstī un vadošais dalībnieks finanšu, apdrošināšanas un maksājumu pakalpojumu nozarē. Pateicoties 100 miljonu eiro aizdevumam no Eiropas Investīciju bankas martā, uzņēmums *Poste Italiane* varēja aizstāt savu tradicionālo ar degvielu un benzīnu darbināmo autoparku ar nulles emisiju trīsriteņiem un transportlīdzekļiem.

“Kā ES klimata banka mēs ar lepnumu atbalstām uzņēmuma *Poste Italiane* vērienīgo dekarbonizācijas plānu,” saka Džovanni Aldegi, Eiropas Investīciju bankas vecākais darbinieks, kurš ir strādājis ar **ES bankas līdz šim lielāko finansējumu nulles emisiju mobilitātes platformai.**

Cik zaļš ir mūsu sūtījums?

Sūtījuma ceļa sarežģītākā daļa no noliktavas līdz sliekšnim ir tā sauktā “pēdējā jūdze” — pēdējais posms piegādes procesā no izplatīšanas centra līdz saņēmējam.

Iepirkšanās tiešsaistē uzplaukums kopš Covid-19 pandēmijas ir pasliktinājis ar transportu saistīto oglekļa emisiju līmeni. Pilsētas un loģistikas uzņēmumi ir saskārušies ar nevajadzīgiem piegādes braucieniem, sastrēgumiem, stāvvietu problēmām un vietējo iedzīvotāju bažām par troksni un gaisa piesārņojumu.

Ja “pēdējās jūdzes” piegāde būtu efektīvāka un zaļāka, pilsētas būtu veselīgākas un dzīvošanai piemērotākas. Ideja sāka veidoties A. Mangeti prātā 2020. gada vasarā.

Uzņēmuma *Poste Italiane* projektu *Green Mobility* pārraudzīja izpilddirektors Mateo Del Fante un komanda, kuru vada finanšu direktors Kamillo Greko, ar līdzģenerāldirektora Džuzepes Lasko un grupas ilgtspējīgas attīstības, riska un atbilstības nodaļas vadītāja Marčello Groso atbalstu.

Projekts *Green Mobility* aptver uzņēmuma tradicionālo ar degvielu un benzīnu darbināmo transportlīdzekļu nomaiņu pret 4150 elektrotransportlīdzekļiem piegāžu veikšanai pilsētās un to apkārtņē. Tas ietver arī saistītās uzlādes stacijas un IT platformu, kuru kopējās izmaksas ir 145 miljoni eiro.

Unikāls finansējums

Aizdevumam, ko ES banka ir izsniegusi uzņēmumam *Poste Italiane*, ir vairākas unikālas iezīmes. Vispirms jāmin, ka ar to tiek segta nomas maksa par elektrotransportlīdzekļu parka atjaunošanu, kā arī saistīto uzlādes punktu un IT platformas uzstādīšanu. Tāpat arī tiek finansēti elektrotransportlīdzekļu parka lizinga maksājumi, kas aktīvos tiek uzskaitīti kā lietojuma tiesības.

// **Tā ir nākotne.** //

Tiago Lopiss, EIB vecākais inženieris

Lai palīdzētu uzņēmumam *Poste Italiane* paātrināt zaļo pārkārtošanos, banka arī finansē 69 % no projekta, kas ir ievērojami vairāk nekā bankas standarta finansējuma griesti — 50 %.

Tas ir vērienīgs plāns — samazināt pasta piegādes autoparka radītās emisijas par 40 %. Galīgais mērķis ir panākt oglekļneitralitāti līdz 2030. gadam, apsteidzot Eiropas Savienības noteikto laika grafiku.

Vairāk nekā tikai elektrotransportlīdzekļi

2022. gada oktobra vidū 1100 elektrotransportlīdzekļi jau piegādā pastu 70 Itālijas pilsētās, tai skaitā Boloņā, Florencē, Neapolē, Triestē, Turīnā un, protams, Romā.

Šo transportlīdzekļu uzlādei izmantotā elektroenerģija tiek iegūta no atjaunojamiem energoresursiem. Projekta ietvaros tiks samazināts gaisa piesārņojums, siltumnicefekta gāzu emisijas un troksnis pilsētu centros, ik gadu ietaupot 3000 tonnu oglekļa emisiju. Tas ir līdzvērtīgs vidējām emisijām, ko rada 3000 pasažieru lidojumu no Parīzes uz Ņujorku.

Lai vēl vairāk samazinātu ietekmi uz vidi, uzņēmums *Poste Italiane* savas IT platformas atbalstam izmantos arī Eiropas Investīciju bankas finansējumu. Balstoties uz novatorisko modeli, pasta darbinieka maršruts tiek optimizēts atbilstoši pasta plūsmai, attālumam, ceļa veidam, satiksmes ierobežojumiem un paku apjomam. Maršruta plānošanā ir integrēti elektrotransportlīdzekļu darbības attāluma ierobežojumi un uzlādes staciju pieejamība.

“Šā projekta panākumi ir atkarīgi no reāllaikā apkopota liela datu apjoma interpretācijas,” norāda Tiago Lopiss, Eiropas Investīciju bankas vecākais inženieris, kurš ir strādājis pie šīs operācijas. “Tā ir nākotne.”

INOVĀCIJA UN AUTONOMIJA

“ EIB lepojas ar katalītiskas iedarbības finansējuma nodrošināšanu Eiropas inovācijām, sekmējot neatkarīgas, izturīgas un drošas veselības aprūpes sistēmas Eiropas iedzīvotājiem, vienlaikus atbalstot arī Eiropas izcilos sasniegumus biotehnoloģiju un medicīnas tehnoloģiju jomā. Šī pozīcija tika nostiprināta nesenās koronavīrusa pandēmijas laikā, EIB 2021. gadā sniedzot vairāk nekā 1,6 miljardu eiro finansējumu dzīvības zinātņu projektiem, tostarp mRNS Covid-19 vakcīnas izstrādātājam *BioNTech*. Mūsu darbs palīdz arī paātrināt fundamentālo pētījumu komercializāciju, virzīt intelektuālā īpašuma attīstību un atbalstīt novatorisku produktu izveidi un izaugsmi, lai reaģētu uz nepiepildītām medicīniskajām vajadzībām un palīdzētu uzlabot pacientu dzīves kvalitāti Eiropā un visā pasaulē. **”**

Dana Burduža, EIB Dzīvības zinātņu un veselības nodaļas vadītāja

“ Ja Eiropa vēlas ekonomisko autonomiju, tai būs jāveic milzīgi ieguldījumi inovācijās un galvenajās tehnoloģijās tās ekonomikas digitalizācijai, jo īpaši mikroshēmās, datu centros un kibernetiķībā. Digitalizācija ir neizbēgama, tā notiek agrāk, nekā gaidīts, un ietekmē jūs vairāk, nekā apzināties. Bet, lai “turpinātu peldēt pa straumi”, ir nepieciešami ieguldījumi. **”**

Haralds Grūbers, EIB digitālās infrastruktūras nodaļas vadītājs

INOVĀCIJA UN AUTONOMIJA

Inovācija ir ļoti svarīga Eiropas ekonomiskās labklājības, autonomijas un klimata mērķu sasniegšanai, ko nevar panākt tikai ar mūsdienu tehnoloģijām.

Mūsu finansiālais un tehniskais atbalsts ir palīdzējis Eiropas uzņēmumiem panākt sasniegumus daudzās jomās no peldošiem vējparkiem līdz mRNS vakcīnām. Tas arī samazina Eiropas uzņēmēju, zinātnieku un inženieru nepieciešamību pievērsties ārvalstu kapitālam, tādējādi palielinot mūsu autonomiju stratēģiskajās nozarēs.

BIETES SLIMĪBU PIEVEIKŠANAI

Franču uzņēmums audzē augus, kas ir noturīgi pret klimata pārmaiņām un kuriem nepieciešams mazāk pesticīdu un mēslojuma.

2018. gadā ES aizliegums attiecībā uz neonikotinoīdiem — insekticīdu, ko izmanto, lai aizsargātu augus, piemēram, cukurbietes, pret laputu izplatītām slimībām — šķita laba doma. Tika konstatēts, ka insekticīds kaitē bišu populācijai, un Eiropas Savienība bija nolēmusi aizliegt neonikotinoīdus kā daļu no plašākas virzības uz ilgtspējīgāku lauksaimniecību.

Taču aizliegums dažos cukurbiešu laukos izraisīja dzeltenas nodarītus postījumus, samazinot ražas apjomu vienam no pasaules lielākajiem cukurbiešu cukura ražotājiem un tādējādi apdraudot nozari. Tā rezultātā Francija atcēla aizliegumu līdz 2023. gadam.

Tas nav sevišķi ilgs laika periods. Jaunu augu šķirņu izstrāde parasti ilgst septiņus līdz desmit gadus. Selekcionēšanas un sēklu ražošanas uzņēmums *Florimond Desprez Group* Francijas ziemeļos nepagurstoši strādā pie šīs problēmas risināšanas. Uzņēmums ir audzējis cukurbietes gandrīz 200 gadus un izmanto savu padziļināto pieredzi, lai izstrādātu augu, kas ir noturīgs pret dzelti, vienlaikus saglabājot tā dabisko izturību pret citiem kaitējuma veidiem, piemēram, rizomānijas (*Rhizomania*) vīrusu.

Tā ir cīņa, kas ietekmē citus augus un lauksaimniecības jomas.

“Lai lauksaimniecība būtu ilgtspējīgāka, mums jāizmanto mazāk slāpekļa mēslošanas līdzekļu ar ievērojamu oglekļa pēdu, kā arī mazāk pesticīdu,” stāsta Marēns Desprē, *Florimond Desprez Group* grupas stratēģijas direktors. “Ja augu šķirne ir dabiski izturīga vai noturīga pret slimību, jums nebūs vajadzīgas ķīmiskas vielas tās aizsardzībai.”

Lauksaimniecība ir pakļauta spiedienam, ko rada klimata pārmaiņas, nepieciešamība samazināt tās ietekmi uz vidi un pieaugošais pasaules iedzīvotāju skaits, kuram jānodrošina pārtika. Liela nozīme būs tādu augu selekcionēšanai, kuriem nepieciešami mazāki resursi vai ķīmiskā apstrāde, bet kuri joprojām nodrošina pietiekami daudz pārtikas arvien sarežģītākos apstākļos.

Eiropas Investīciju banka atbalsta uzņēmuma *Florimond Desprez Group* pētniecību un izstrādi, galvenokārt Francijā un Beļģijā, ar aprīli parakstīto aizdevuma līgumu 40 miljonu eiro apmērā. Aizdevums tiek nodrošināts ar garantiju no Eiropas Stratēģisko investīciju fonda, kas patlaban ir *InvestEU* fonda daļa.

“Nozarei ir nepieciešami lieli ieguldījumi, un finansējums nav viegli pieejams, jo īpaši, ja jūsu uzņēmums nav liels,” saka Zeina Čebli, Eiropas Investīciju bankas aizdevumu speciāliste šim projektam.

Eiropas Stratēģisko investīciju fonds

Ja augu šķirne ir dabiski izturīga vai noturīga pret slimību, jums nebūs vajadzīgas ķīmiskas vielas tās aizsardzībai. //

Marēns Desprē, Florimond Desprez Group grupas stratēģijas direktors

Augu selekcionēšana gadsimtu garumā

Florimond Desprez Group ir īstens ģimenes uzņēmums. Desprē ģimene nodibināja uzņēmumu 1830. gadā, pirms piecām paaudzēm, Kapellanpevelas ciematā, kas atrodas tieši uz dienvidiem no Lilles. Uzņēmums guva labumu no plaukstošās cukurbiešu nozares, kas tika izveidota ar Napoleona Bonaparta atbalstu. Gadu gaitā uzņēmums ir dažādojis tā uzņēmējdarbību, pievēršoties arī tādiem kultūraugiem kā rūpnieciskie cigoriņi, kartupeļi un kvieši.

“Ar aizdevumu mēs palīdzam šādiem uzņēmumiem saglabāt konkurētspēju un risināt galvenās lauksaimniecības nozares vides problēmas, piemēram, pielāgoties klimata pārmaiņām, vienlaikus atbalstot lauku apvidus, jo īpaši Francijas ziemeļos,” saka Sebastjēns Kolo, Eiropas Investīciju bankas bioekonomikas komandas vecākais inženieris.

Augu selekcionēšanas pamatdoma ir samērā vienkārša. Piemēram, kviešu šķirne, no kuras iegūst īpaši gardu vai kraukšķīgu maizi, tiks krustota ar citu šķirni, kura nodrošina sevišķu sātīgumu vai ir īpaši noturīga pret slimībām. Pētnieki manuāli apputeksnēs vienu šķirni ar otru, izveidojot hibrīdu šķirni. Pēc tam tiks stādītas daudzas šā hibrīda atvases un veikta to novērošana, lai nodrošinātu, ka jaunajam augam piemīt vēlāmās īpašības — iespēja izcept gardu maizi un noturība pret slimībām.

Lauksaimniecība ir pakļauta spiedienam

Pēdējos 50 gadus lauksaimniecības nozare ir spējusi tikt līdz pasaules iedzīvotāju skaita krasajam pieaugumam. Taču, lai lauksaimnieki spētu apmierināt nākotnes pārtikas pieprasījumu, būs strauji jāpalielina inovācija. “Mēs saskaramies ar vairāku apstākļu kombināciju — mazāk pieejamu zemes platību uz Zemes, cilvēku skaita pieaugumu un arvien nelabvēlīgākiem klimata apstākļiem,” norāda S. Kolo no Eiropas Investīciju bankas. “Tātad būtiska nozīme ir pētniecībai.”

Tā arī ir obligāts priekšnoteikums, lai apkarotu kaitēkļus un sērgu, kas parasti nav novērojama Ziemeļeiropā. Pērn lauksaimnieki Šampaņas reģionā, Francijā uz kviešiem konstatēja stiebru rūsu — slimību, kas 20 līdz 30 gadus pastāvēja tikai Marokā. Insekti, kas parasti ziemā gāja bojā, tagad izdzīvo un vairojas daļēji klimata pārmaiņu dēļ. “Tam ir spēcīga ietekme uz kultūraugu ražu,” norāda M. Desprē. “Tā izpaužas kā jaunas slimības un lauksaimniekiem nodarīts kaitējums, un tā apdraud mūsu pārtikas nodrošinājumu.”

Ņemot vērā ārkārtējo spiedienu uz lauksaimniecību, ir saprotami bažīties par nākotni. Taču M. Desprē norāda, ka atjaunots uzsvars uz inovāciju un augu šķirņu attīstību sniedz milzīgas iespējas. “Esmu pārliecināts, ka mūsu nodarbošanās, kurai ir reāla sociāla lietderība, atbalstīs ilgtspējīgāku lauksaimniecības veidu un labāku pārtikas autonomiju Eiropā,” viņš piebilst.

VAI PASNIEGT JUMS VAKARIŅĀS IESPĒJKAPITĀLU?

Izsalkušās pasaules pabarošana, pateicoties iespējkapitālam.

Mājlopi cieš no parazītiem. Lai tos novērstu, lauksaimniekiem jānosūta fekāliju paraugi uz laboratoriju un jāgaida rezultāti līdz pat piecām dienām. Bet bieži vien medikamenti tiek ievadīti visam ganāmpulkam. "Medikamentu pārmērīga lietošana var ietekmēt arī pārtikas ķēdi," saka Daniels Iskierdo, uzņēmuma *Micron Agritech* rīkotājdirektors un līdzdibinātājs. "Tas, kas nonāk dzīvnieka ķermenī, nonāk arī uz mūsu šķīvja."

Kopā ar studentiem no Dublinas Tehnoloģiskās universitātes D. Iskierdo izstrādāja mašīnmācības risinājumu, kas ļauj lauksaimniekiem pašiem veikt ātrus testus, izmantojot īpaši šim mērķim paredzētu komplektu un viedtālruni.

Projekts komandai atnesa vairākas balvas un naudas balvas, tāpēc 2019. gadā studenti bija gatavi izplesties ārpus universitātes un izveidot savu uzņēmumu. Nākamo soli viņiem palīdzēja spert Eiropas Investīciju fonda atbalstītā iespējkapitāla uzņēmuma *The Yield Lab Europe* ieguldījums. "Tas palīdzēja izstrādāt mūsu produktus un nonākt tur, kur esam šodien," saka D. Iskierdo.

Uzņēmums *Micron Agritech* ir viens no piemēriem, kā iespējkapitāls palīdz ieviest tik ļoti nepieciešamās inovācijas lauksaimniecības nozarē. Paredzams, ka aptuveni 60 gadu laikā pasaules iedzīvotāju skaits sasniegs 10,4 miljardus, taču mūsu jau tagad noslogotajai planētai nebūs viegli pabarot visus šos cilvēkus. Iespējkapitāls inovāciju un jaunu tehnoloģiju atbalstam ir ļoti svarīgs, lai nākamās paaudzes nedzīvotu izsalkumā, tāpēc Eiropas Investīciju fonds iegulda tādos fondos kā *The Yield Lab Europe*.

"Ieguldot iespējkapitāla un privātā kapitāla uzņēmumu pārvaldītajos fondos, mēs varam palielināt resursus, ko piedāvājam tirgum," norāda Adelaida Krakso, Eiropas Investīciju fonda vadītāja klimata un vides ietekmes jautājumos. "Šādā veidā strādājot līdzās investoriem, katrs mūsu ieguldītais eiro piesaista vēl četrus eiro no citiem investoriem."

Inovāciju sanoņa

Uzņēmums *ApisProtect* Korkā, Īrijā ir vēl viens lauksaimniecības tehnoloģiju jaunuzņēmums, ko atbalsta Eiropas Investīciju fonds, un tas ir izstrādājis novatorisku sistēmu, kas palīdz biškopjiem palielināt produktivitāti un samazināt izmaksas.

Izmantojot lietu interneta un mākslīgā intelekta tehnoloģiju kombināciju, *ApisProtect* attālināti iegūst datus no stropiem un interpretē tos.

Iespējkapitāla investīcijas, piemēram, tādos uzņēmumos kā *Micron Agritech* un *ApisProtect*, veicina inovāciju agrīnos izstrādes posmos. "Šādām inovācijām var būt revolucionārs potenciāls, kas var pārveidot nozares," saka Eiropas Investīciju fonda pārstāve A. Krakso, "un radīt jaunus produktus un tehnoloģijas, kuras būs nepieciešamas nākotnē un kurām būs milzīga ietekme."

PIEGĀDES ROBOTU UZPLAUKUMS

Robotikas uzņēmums *Starship Technologies* pārveido mūsu iepirkšanās un piegādes paradumus, ieviešot ekoinovācijas pilsētu mobilitātes jomā.

Iedomājieties situāciju — jūs tikko atnācāt mājās no darba un jūtat izsalkumu. Tāpēc nolemjat pasūtīt ēdienu tiešsaistē un gaidīt tā ierašanos. Bet, atverot durvis pēc piegādes paziņojuma saņemšanas, tur nav neviena, izņemot mazu, futuristisku izskata baltu robotu iepirkumu groza lielumā.

Tas, iespējams, izklausās pēc zinātniskās fantastikas, taču šāda aina jau ir kļuvusi par realitāti daudziem patērētājiem Apvienotajā Karalistē, ASV, Dānijā, Igaunijā un Somijā.

Šo inovāciju ieviesa uzņēmums *Starship Technologies*, kuru 2014. gadā Igaunijā dibināja Skype līdzdibinātājs un galvenais projektētājs Ahti Heinla un Januss Friss. Kopš tā laika uzņēmums ir veicis vairāk nekā 3,5 miljonus komerciālu piegāžu, mērojot vairāk nekā 7 miljonus km garu attālumu visā pasaulē — vairāk nekā jebkurš tā konkurents.

Piegādes roboti no nākotnes

Starship roboti vairāk līdzinās R2-D2 nekā *Terminator* robotiem, taču neļaujiet to piemīļīgajam izskatam jūs maldināt — tie ir izturīgi. Pateicoties 12 kamerām un 6 riteniem, roboti var tikt pāri apmalēm, izvairīties no priekšmetiem, neaizšķērsot ceļu tuvumā esošajiem gājējiem un pat uztvert šķēršļus, piemēram, braucošas automašīnas līdz 300 metru attālumā.

Tie var arī padarīt piegādes viedākas. Roboti, kas ir aprīkoti ar elektrisko piedziņu un sensoru, mākslīgā intelekta un mašīnmācīšanās kombināciju, var noteikt īsākos un drošākos maršrūtus, tādējādi saīsinot piegādes laiku un oglekļa pēdu. “Vidēji *Starship* veiktajā piegādē tiek patērēts tikpat daudz enerģijas, cik tējkannai nepieciešams ūdens uzvārīšanai tikai vienai tējas tasei,” norāda Henrijs Heriss-Bērlends, uzņēmuma *Starship* mārketinga viceprezidents.

Zaļāku un novatoriskāku risinājumu īstenošana

Kravu transports ir liels piesārņojuma avots daudzās pilsētās, bet *Starship* piegādes roboti var samazināt sastrēgumus un kaitīgās emisijas “pēdējās jūdzes” posmā. “Katrs robots var samazināt automašīnu skaitu uz ceļa vidēji par desmit automašīnām,” saka H. Heriss-Bērlends. “Nesena pētījuma, kas tika veikts kopā ar Miltonkinzas padomi Apvienotajā Karalistē parādīja, ka, pateicoties mūsu robotiem, ir izdevies novērst vairāk nekā 280 000 braucienu ar automašīnu. Tas nozīmē, ka ir novērstas 137 tonnas CO₂ un 22 kg slāpekļa oksīda emisiju.”

Eiropas Investīciju banka atbalsta uzņēmumu ar riska kvazikapitāla aizdevumu 50 miljonu eiro apmērā, par kuru līgums tika parakstīts 2022. gada janvārī. Šis Eiropas Stratēģisko investīciju fonda atbalstītais finansējums ir daļa no Eiropas Izaugsmes finansēšanas mehānisma — produkta, kas paredzēts iespējkapitāla trūkuma problēmas risināšanai novatoriskiem jaunuzņēmumiem Eiropā.

VADOŠU IoT TEHNOLOĢIJU RADĪŠANA

Divi Eiropas uzņēmumi pārveido lietu internetu (IoT) ar novatoriskiem digitāliem ēku pakalpojumiem.

Lietu interneta (IoT) tehnoloģija var pārveidot un optimizēt veidu, kā dzīvojam, braucam, strādājam, ražojam produktus vai saņemam veselības aprūpi. Tā var arī palīdzēt samazināt energopatēriņu un oglekļa emisijas. Paredzams, ka līdz 2025. gadam tiks izmantots vairāk nekā 41 miljards IoT ierīču, tāpēc lietu internets ir svarīga digitālās pārveides sastāvdaļa un būtiska tehnoloģija Eiropas digitālās autonomijas nodrošināšanai.

Krakovā, Polijā dibinātais uzņēmums *Kontakt Micro-Location* (zināms kā *Kontakt.io*) ir IoT uzņēmums, kas izmanto *Bluetooth* tehnoloģiju, lai mainītu iekštelpu vietas noteikšanas sistēmas. “Gadiem ilgi citi uzņēmumi piedāvāja dārgus un sarežģītus monolītus risinājumus,” stāsta *Kontakt.io* izpilddirektors Filips fon Gilsa. “Mēs radām viedas IoT ierīces, mākoņrisinājumus un jaudīgu programmatūru, kas spēj pārveidot ēkas par ilgtspējīgu iekštelpu vidi.”

Mijiedarbības veidošana starp cilvēkiem, objektiem un ēkām

Kontakt.io izmanto mākslīgo intelektu, sensorus un mākoņtehnoloģijas, iekļaujoties ēkas *Wi-Fi* tīklā, lai izveidotu jaunu metadatu slāni viedajām ēkām.

Izmantojot *Kontakt.io* atrašanās vietas noteikšanas lietojumprogrammas, medmāsa var atrast tuvāko pieejamo un sanitāro medicīnisko aprīkojumu. Tādējādi vadītāji var nodrošināt biroja telpu un enerģijas efektīvāku izmantošanu.

“Mūsu produkti palīdz optimizēt ēkas energopatēriņu,” saka Lukašs Šelejevskis, *Kontakt.io* galvenais tehnoloģiju speciālists. “Izpratne par ēku faktisko izmantojumu veido pamatu datiem, kuri palīdz pazemināt ēkas apkures, ventilācijas un gaisa kondicionēšanas patēriņu, samazinot enerģijas izmaksas pat par 35 %.”

Eiropas Investīciju banka atbalsta uzņēmumu *Kontakt.io* ar 2022. gada februārī parakstīto atbalstu 12 miljonu eiro apmērā, izmantojot Eiropas garantiju fondu — mehānismu, kas ir paredzēts, lai palīdzētu Eiropas uzņēmumiem pārvarēt Covid-19 pandēmijas ekonomisko ietekmi. Daudzi no atbalsta saņēmējiem ir bijuši jauni tehnoloģiju uzņēmumi, kuriem pretējā gadījumā varētu būt nācies meklēt finansējumu ASV vai Ķīnā.

Lietuvā ražotie IoT produkti

Cits Eiropas Investīciju bankas atbalstīts IoT uzņēmums *Teltonika IoT Group* izstrādā novatoriskus bezvadu tīklus un aprīkojumu, piemēram, transportlīdzekļu izsekotājus, GPS un modemus.

“Mēs sākam darboties 1998. gadā kā ļoti mazs Lietuvas uzņēmums, kuram priekšā bija vēl daudz grūtību,” stāsta *Teltonika IoT Group* dibinātājs un prezidents Arvids Paukštis. “Tagad mēs pārdodam savus unikālos, Lietuvā ražotos IoT produktus vairāk nekā 160 valstīs.”

Eiropas Investīciju banka 2022. gada maijā parakstīja 50 miljonu eiro darījumu par atbalstu uzņēmumam *Teltonika*, kas tika nodrošināts ar garantiju no ES budžeta Eiropas Stratēģisko investīciju fonda ietvaros.

ZĀLES VĒŽA UZVEIKŠANAI

Polijas uzņēmums izstrādā jaunas zāles asins vēža un solidu audzēju ārstēšanai ar īpaši šiem mērķiem paredzētām terapijām.

Akūta mieloīda leikēmija jeb mieloleikoze ir smaga asins vēža forma. Šis vēzis, kas zināms kā AML, ir salīdzinoši reti sastopams — Eiropā tiek reģistrēti aptuveni 20 000 jaunu gadījumu gadā un tikpat daudz Amerikas Savienotajās Valstīs. Tomēr tas ir ļoti agresīvs, un pieaugušiem pacientiem ir viszemākais izdzīvošanas rādītājs, salīdzinot ar pārējiem asins vēža veidiem.

Polijas biotehnoloģiju uzņēmuma *Ryvu Therapeutics* izstrādātās jaunās zāles varētu dot jaunu cerību pacientiem, kuri cieš no AML un citiem dzīvībai bīstamiem vēža veidiem.

“Mūsu ķermenis ir ļoti spēcīgs instruments,” saka Kšištofs Bžozka, *Ryvu Therapeutics* galvenais zinātniskais darbinieks. “Visu cilvēku ķermenī ir bijušas vēža šūnas, bet mēs tās pat nepamanījām, jo mūsu imūnsistēma šīs audzēja šūnas iznīcināja. Tomēr retos gadījumos nepareizi darbojošās šūnas ir tik agresīvas vai imūnsupresīvas, ka tiek konstatēti audzēji un var redzēt, ka tie izplatās kā vēža slimība.”

Mazas molekulas ar lielu potenciālu

Eiropas Investīciju banka nodrošina uzņēmumam *Ryvu Therapeutics* **riska kapitāla finansējumu 22 miljonu eiro apmērā** uzņēmuma pētniecības un klīnisko pētījumu atbalstam.

Uzņēmums *Ryvu Therapeutics* ir radījis iespējas ātri identificēt un optimizēt molekulas, izmantojot dažādus rīcības mehānismus, kas pielāgoti atšķirīgiem vēža veidiem un ārstēšanas metodēm. Pašlaik klīniskie pētījumi tiek veikti ar divām potenciālajām zālēm — *SEL24* un *RVU120*, kināzes inhibitoriem, kuri bloķē vēža augšanu veicinošos šūnu procesus.

Abas potenciālās zāles tiek pārbaudītas attiecībā uz asins vēža ārstēšanu. Zāļu *RVU120* iedarbība tiek pārbaudīta arī attiecībā uz solidiem audzējiem, piemēram, krūts vai prostatas vēzi. Šīs potenciālās zāles ir izstrādātas kapsulu veidā, un tās var lietot mājas apstākļos — tā ir liela priekšrocība pacientiem, kuri parasti ir pakļauti apgrūtinājumam, ko sagādā bieži slimnīcas apmeklējumi, asins pārliešana, atkārtotas infekcijas, sāpes un nogurums.

ES līdzekļi progresīviem pētījumiem Polijā

Eiropas Investīciju bankas riska kapitāla finansējumu atbalsta Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF). “Līdz šim sagatavošanās posma dati ir mūs patīkami pārsteiguši,” norāda Kristīna Nikulesku, Eiropas Investīciju bankas vecākā dzīvības zinātņu speciāliste. “Šā uzņēmuma stratēģija šķiet ļoti daudzsološa.”

Tomēr biotehnoloģiju projekti ir saistīti ar salīdzinoši augstu risku klīnisko pētījumu rezultātu nenoteiktības dēļ. “Bez ESIF garantijas mēs nevarētu finansēt šo projektu,” saka Anna Stodolkeviča, Eiropas Investīciju bankas investīciju speciāliste.

Kopš 2015. gada EIB ir ieguldījusi aptuveni 1 miljardu eiro pētniecības projektos ar mērķi ārstēt vēzi, kas ik gadu nonāvē 10 miljonus cilvēku visā pasaulē. “Daudzi projekti var neizdoties, un mēs varam zaudēt naudu, ko, piemēram, varēja izmantot jaunas šosejas būvniecībai,” saka K. Nikulesku. “Bet, ja kaut viens no šiem projektiem izdosies, tas mainīs dzīvi miljoniem cilvēku.”

NĀKOTNE IR NEBINĀRAJĀS TEHNOLOĢIJĀS

Somijas uzņēmums tiecas tālāk par pamata skaitļošanu, lai izveidotu kvantu datorus, kuri paātrina zinātnisku atklājumu sasniegšanu, tādējādi uzlabojot visu cilvēku dzīvi.

Vārdu savienojums “kvantu dators”, iespējams, atsauc atmiņā Holivudas zinātniskās fantastikas filmas, kurās šī tehnoloģija tiek izmantota, lai “locītu laiku pēc savas patikšanas” un uzturētu futuristiskas pilsētas. Bet kvantu datori ir reāli. Eksperti uzskata, ka tie varētu mainīt pasauli, radīt futuristiskas tehnoloģijas un padarīt zinātniskās fantastikas sapņus par realitāti.

Somijas uzņēmums *IQM Quantum Computers* iesaistās šajā kvantu skaitļošanas laikmeta agrīnajā attīstības posmā. “Mēs esam Eiropā pirmā kvantu tehnoloģiju izveidei paredzētā ražotne,” norāda Juha Vartiainen, *IQM Quantum Computers* līdzdibinātājs un galvenais izpilddirektors. “Mūsu kvantu procesori un datori varētu radīt revolūciju daudzās nozarēs no zāļu un vakcīnu izstrādes līdz kibernetiķi un ieviest svarīgus jauninājumus klimata tehnoloģiju jomās.”

Kvantiskā datošana tiek uzskatīta par nākamo svarīgo pārvērtību tehnoloģiju jomā, un eksperti prognozē, ka līdz 2025. gadam tirgus apmērs sasniegs 770 miljonus ASV dolāru. Tāpēc Eiropas Investīciju banka atbalsta uzņēmumu *IQM Quantum Computers* ar 2022. gada februārī parakstīto 35 miljonus eiro vērtu aizdevuma līgumu, izmantojot bankas Eiropas garantiju fondu.

Kas ir kvantu datori?

Fiziķis Ričards Fainmens 1981. gadā nāca klajā ar ideju, ka ar kvantu datoru var radīt tādas fizisku sistēmu simulācijas, ko ar standarta datoru nebūtu iespējams paveikt. Diemžēl neviens toreiz nezināja, kā izveidot šādu datoru.

Septiņpadsmit gadus vēlāk Izāks L. Čuans, Nīls Geršenfelds un Marks Kubiņecs pierādīja, ka tas ir iespējams, izveidojot pirmo divu kubitu kvantu datoru. Šim sasniegumam būtu jāpaver ceļš pilna izmēra kvantu datoram — šie meklējumi joprojām turpinās.

Standarta dators apstrādā digitālos nulles un vieninieku bitus. Kvantu datoros tiek izmantoti kvantu biti vai kubiti, kuros tiek saglabāta nulle, vieninieks, abi — nulle un vieninieks, vai arī bezgalīgs vērtību skaits starp šīm vērtībām. Tas ievērojami palielina datora spēju veikt aprēķinus.

Piemēram, nākotnes kvantu dators dažu sekunžu laikā varētu “uzlauzt” jebkuru no izplatītākajām mūsdienu drošības sistēmām. Šālaika labākajiem superdatoriem būtu vajadzīgi miljoniem gadu, lai paveiktu šādu uzdevumu.

Kvantu datori galvenokārt izpildīs tos pašus uzdevumus, ko veic mūsu pašreizējie datori, taču tas notiks daudz ātrāk. Bet šai jaunajai tehnoloģijai ir daudz citu iespējamo lietojumu.

“Izmantojot kvantu datorus, mēs varētu simulēt ķīmiskās reakcijas, atvieglojot zāļu izstrādi un dažādu materiālu ražošanu,” stāsta J. Vartiainen. “No finansēm līdz enerģētikai, no medicīnas līdz materiālzinātnēm, no loģistikas līdz progresīvām nozarēm kvantiskā datošana paātrina atklājumus un sasniegumus ar mērķi uzlabot dzīvi visiem.”

“Mūsu kvantu procesori un datori varētu radīt revolūciju daudzās nozarēs no zāļu un vakcīnu izstrādes līdz kibernetiķi un ieviest svarīgus jauninājumus klimata tehnoloģiju jomās.”

Juha Vartiainens, *IQM Quantum Computers* līdzdibinātājs un galvenais izpilddirektors

Riska kapitāls ir “mierinājuma kvants”

Eiropai ir spēcīgas kvantu pētniecības tradīcijas, un šeit atrodas daudzi pasaules vadošie centri. Bet Ķīna un ASV sāk izvirzīties vadībā šajās kvantu “sacensībās”.

ES bankas Eiropas garantiju fonda mērķis ir veicināt Eiropas konkurētspēju, atbalstot uzņēmumus, kurus skārusi Covid-19 izraisītā ekonomiskā lejupslīde. Daudzi no šiem uzņēmumiem ir tehnoloģiju uzņēmumi, kuriem trūkst atbalsta kapitāla, neskatoties uz to, ka tiem būtu jāpaplašina uzņēmējdarbība. Tas ir īpaši svarīgi tehnoloģiju nozarēs, kurās Eiropas uzņēmumiem pretējā gadījumā varētu nākties meklēt alternatīvu finansējumu no ASV vai Ķīnas.

“Fonds ļauj mums piedāvāt ilgtermiņa riska kapitāla risinājumus un apmierināt unikālās finansējuma vajadzības strauji augošiem, novatoriskiem uzņēmumiem nozarēs, kas ir būtiskas Eiropas nākotnei,” stāsta Kristians Antoči, Eiropas Investīciju bankas riska kapitāla un pašu kapitāla speciālists.

Ar Eiropas Investīciju bankas atbalstu uzņēmums *IQM Quantum Computers* var turpināt būt kvantu pētniecības celmlauzis Eiropā un visā pasaulē. “Finansējums tiks izmantots, lai turpinātu pilnveidot un paplašināt mūsu darbību Eiropā,” norāda Pia-Johanna Lemeti, uzņēmuma *IQM Quantum Computers* Finanšu nodaļas vadītāja. “Tas arī palīdzēs mums turpināt pilnveidot mūsu produktu un paplašināt mūsu ārkārtīgi talantīgo speciālistu komandu.”

Kvantu risinājumu rašana mūsdienu problēmām

Uzņēmums *IQM Quantum Computers* vēlas izmantot savu inovāciju klimata krīzes pārvarēšanai.

“Kvantiskā datošana varētu būt neatņemama sastāvdaļa procesos, kuru mērķis ir rast klimata problēmu risinājumus,” saka J. Vartiainens. “Tas varētu nodrošināt efektīvāku akumulatoru izstrādi, lai aizstātu iekšdedzes dzinēju, laikapstākļu modelēšanas tehnoloģiju uzlabošanu vai energotīkla optimizēšanu, lai samazinātu pilsētas satiksmes plūsmu CO₂ emisijas.”

Uzņēmums arī palīdz veidot nākamās paaudzes Eiropas kvantu ekosistēmu.

2021. gada decembrī uzņēmums atvēra īpaši šim mērķim paredzētu ražotni Espo, Somijā. Jaunā ražotne radīs darbvietas augsto tehnoloģiju jomā un rosinās arvien plašāku pētniecību visā pasaulē, sadarbojoties ar starptautiskiem pētniecības centriem un universitātēm.

KĀDS IR TĀ VISA PATIESAIS MĒRĶIS?

Pirmais uz ietekmi vērstu ieguldījumu uzņēmums *Ananda* atbalsta uzņēmumus, kuru darbība ir labvēlīga sabiedrībai un videi — no satelītiem līdz elektrotransportlīdzekļu lādētājiem un tādai lauksaimniecībai, kas nodrošina barības vielas augsnei.

Floriana Erbera karjera jau bija veiksmīga. Pēc profesijas būdams elektroinženieris, viņš strādāja iespējkapitāla nozarē Kalifornijā un Minhenē. F. Erbers bija pārdevis savu jaunuzņēmumu lielai starptautiskai korporācijai. Taču viņš domāja, kā izskaidrot šādu karjeru savai četrgadīgajai meitai. “Trūkstošais elements,” viņš saka, “bija tā visa patiesais mērķis.”

Tieši tad F. Erbers nokļuva tobrīd topošajā uz ietekmi vērsto ieguldījumu jomā. “Es nolēmu — varēšu viņai teikt, ka rūpējos par to, lai vide kļūtu labāka. To es teiktu kā savam bērnam, tā arī sev.

Ieguldījumu fonds, kuru F. Erbers izveidoja kopā ar Johannesu Vēberu 2009. gadā, tika radīts, balstoties uz apziņu, ka viņi “nevēlējās veidot uzņēmumus, kuriem nav patiesas nozīmes”, un tagad tas ir arvien pieaugošas ietekmes investīciju jomas stūrakmens. Maijā uzņēmums *Ananda Impact Ventures* noslēdza savu ceturto ieguldījumu fondu 108 miljonu eiro vērtībā, ieskaitot trešo ieguldījumu no Eiropas Investīciju fonda.

“Fondi, kuros mēs ieguldām, mēra savu ietekmi,” saka Maksimilians Heide, fondu pārvaldnieks Eiropas Investīciju bankas meitasuzņēmumā — Eiropas Investīciju fondā. “Tie ir vērsti uz sabiedrības vai vides problēmu risināšanu, vienlaikus radot finansiālu peļņu ieguldītājiem.”

Eiropas Investīciju fonds ir jo īpaši svarīgs uz ietekmi vērstu ieguldījumu jomā. “EIF ļoti agri sāka veidot uz ietekmi vērstu ieguldījumu tirgu,” norāda F. Erbers. “Pateicoties tam, mums izdevās īstenot mūsu otro fondu.”

Uz ietekmi vērsti ieguldījumi nodrošina inovācijas Eiropai

Uz ietekmi vērsti ieguldījumi arī veicina Eiropas globālo konkurētspēju, finansējot inovācijas, kuru ieviešanai citādi varētu nākties meklēt finansējumu ASV vai Āzijā, tādējādi ietekmējot kontinenta **piegādes drošību**. “Bieži Eiropas riska fondi ir pārāk mazi, lai atbalstītu vēlākos izaugsmes posmus, un uzņēmumi paļaujas uz lielāku līdzekļu iegūšanu no ASV vai Ķīnas,” norāda EIF pārstāvis M. Heide. “Viens no mūsu stratēģiskajiem mērķiem ir nodrošināt papildu kapitālu, lai palīdzētu riska fondiem izrakstīt čekus par lielākām summām uzņēmumiem, kuru tehnoloģijām ir pozitīva ietekme uz klimatu vai vidi.”

Kopš 2008. gada Eiropas Investīciju fonds ir ieguldījis uz ietekmi vērstu ieguldījumu fondos 1,4 miljardus eiro un vairāk nekā pusi no šīs summas pēdējo trīs gadu laikā. Paredzams, ka turpmākajos gados šī aktivitāte ievērojami palielināsies, jo EIF ir apņēmis vismaz 25 % no saviem ikgadējiem ieguldījumiem veikt saistībā ar klimatu un vidi.

Ja ES sniedz atbalstu jaunuzņēmumiem, ASV un Āzijas iespējkapitāla uzņēmumi nevar rīkoties tikai pēc savas patikas. Viens no uzņēmuma *Ananda* ieguldījumiem uzņēmuma *EcoG* projektā aizsākās pirms pieciem gadiem Detroitā. Bet gadu vēlāk vadītāji nolēma veidot uzņēmumu Minhenē. “Elektrotransportlīdzekļu uzlādes infrastruktūras tirgus ir viens no tiem tirgiem, kurā Eiropa ir divkārt vai trīskārt izvirzījies visiem priekšā,” stāsta *EcoG* dibinātājs un izpilddirektors Jergs Heiers. “Agrāk Eiropai grūtības sagādāja digitalizācija. Tagad mums ir tirgus, kurā esam vadošā pozīcijā visā ASV. Ir svarīgi saglabāt šo līderpozīciju, lai mēs varētu gūt panākumus visā pasaulē.”

“Agrāk Eiropai grūtības sagādāja digitalizācija. Tagad mums ir tirgus, kurā esam vadošā pozīcijā visā ASV. Ir svarīgi saglabāt šo līderpozīciju, lai mēs varētu gūt panākumus visā pasaulē.”

Jergs Heiers, EcoG dibinātājs un izpilddirektors

Androīds elektrotransportlīdzekļu uzlādei

J. Heiers apraksta EcoG produktu kā “androīdu uzlādes infrastruktūrai”. Uzņēmuma viedās uzlādes stacijas ļauj patērētājiem uzlādēt viņu automašīnas, periodā, kad elektroenerģija ir lētāka kā jebkad, pateicoties atjaunīgās enerģijas augstajai pieejamībai. Tas ir būtiski, jo gaidāmais elektrotransportlīdzekļu skaita pieaugums, iespējams, noslogos Eiropas elektroenerģijas jaudu.

Uzņēmums EcoG sniedz dubultu stimulu cīņai pret klimata pārmaiņām — pirmkārt, samazinot “uztraukumu par enerģijas pietiekamību noteiktam attālumam” un padarot elektrotransportlīdzekļa iegādi pievilcīgāku, un, otrkārt, padarot jauno automašīnu patērēto enerģiju videi nekaitīgāku. “Ja mēs joprojām veidojam elektrotransportlīdzekļu lādētājus tādā pašā ātrumā kā, piemēram, tosterus, nav pietiekamas elastības pārmaiņām laika gaitā,” norāda J. Heiers. “Viedtālruna kalpošanas laikā lietotājs var ieviest jauninājumus, instalējot tālrunī jaunas funkcijas. Mums ir tāds pats redzējums attiecībā uz elektrotransportlīdzekļu lādētājiem.”

Uz ietekmi vērsti ieguldījumi pilnveidojas

Tādu uzņēmumu kā EcoG panākumi iepriecina F. Erberu, kurš ir redzējis uz ietekmi vērstu ieguldījumu tirgu augam līdz ar viņa meitu Natāliju, kurai tagad ir 18 gadi.

“Kad sāku darboties uz ietekmi vērstu ieguldījumu tirgū, lielākā daļa manu kolēģu no iespējkapitāla nozares man teica — *tas viss izklausās ļoti labi, bet vai varēsi no tā pārtikt? Kā tu pelnīsi naudu?*” viņš stāsta. “Tagad viņi zvina mums, jo zina, ka vairumam iespējkapitāla uzņēmumu jāpielāgojas. Tiem jāuztver ieguldījumu saistība ar ietekmi nopietnāk.

Tāpat kā jaunā Natālija Erbere, uz ietekmi vērsti ieguldījumi sasniedz briedumu, un izredzes ir labas.

ŠŪNAS INKONTINENCES ĀRSTĒŠANAI

Austrijas biotehnoloģiju uzņēmums izstrādā šūnu terapijas, kas varētu palīdzēt miljoniem inkontinences skartu cilvēku atkal dzīvot aktīvu dzīvi.

Iedomājieties, ka steigšus uz tualeti, bet nespējat to laikā. Biedējoša doma, kas daudziem cilvēkiem diemžēl ir realitāte. Eiropā vien aptuveni 20 miljoni pieaugušie cieš no fēcū inkontinences. Urīna inkontinence ir vēl izplatītāka.

Austrijas biotehnoloģiju uzņēmums *Innovacell* izstrādā šūnu terapijas, ar kurām var risināt šo problēmu. Īstenojot šo terapiju, pacienta paša muskuļu prekursoru šūnas tiek ievadītas cilvēka bojātajā un/vai novājinātajā sfinktera muskulī, palīdzot tam atjaunoties un atgūt pienācīgu funkcionētspēju.

Lai paātrinātu klīnisko pētījumu pēdējo posmu, uzņēmums *Innovacell* 2021. gada decembrī no Eiropas Investīciju bankas saņēma riska aizdevumu 15 miljonu eiro apmērā. Nauda palīdzēs uzņēmumam arī turpmāk apsteigt konkurentus, neraugoties uz attīstības palēnināšanos Covid-19 pandēmijas laikā.

“Ar šāda veida terapiju strādā viens ASV uzņēmums. Salīdzinot ar mums, tas par vismaz pieciem gadiem atpaliek attīstības procesā,” saka uzņēmuma izpilddirektors Ekeharts Šteinhūbers. “Aizdevums bija būtisks, jo tas palīdzēja pārliecināt ieguldītājus, ka mums ir pietiekami daudz līdzekļu tuvākajai nākotnei.”

Inkontinences ārstēšana uzlabo dzīves kvalitāti

Ar inkontinenci biežāk saskaras gados vecāki cilvēki. Tas ir otrs izplatītākais iemesls, kāpēc cilvēki tiek ievietoti pansionātos. Tomēr ar to saskaras arī jaunāki cilvēki. Sievietēm sfinkters var tikt traumēts, piemēram, dzemdību laikā.

Pagaidām “cilvēki nevar neko īsti iesākt, lai ierobežotu noplūdi”, stāsta Valērija Lansante, Eiropas Investīciju bankas dzīvības zinātņu speciāliste. Pašreizējās ārstēšanas metodes svārstās no uztura izmaiņām un fizioterapijas līdz medikamentiem, elektriskai stimulācijai un dažādiem ķirurģiskās iejaukšanās veidiem. Dažas no tām ir ļoti invazīvas, un bieži tām nav ilgstošas iedarbības.

Vienreizēja injekcija ilgstošai ārstēšanai

Uzņēmums *Innovacell* ir izvēlējies citu pieeju. Tas no pacienta krūškurvja muskuļa paņem muskuļaudus ķiršu kauliņa lielumā, izolē no audiem cilmes šūnas un attīsta tās par muskuļu prekursoru šūnām, kuras pēc tam atkārtoti ievada pacienta sfinkterī, kur tās palīdz muskulim atjaunoties un atgūt tā funkcionētspēju.

Uzņēmums izmanto patentētu tehnoloģiju šūnu implantēšanai ar ļoti mazu adatu. Ultraskaņas vadībā veiktā procedūra ir minimāli invazīva un ļoti precīza. Un tā potenciāli nodrošina pastāvīgu izārstēšanu: “Mums ir dati par pacientiem, kuri tika ārstēti pirms astoņiem gadiem,” norāda izpilddirektors E. Šteinhūbers, kurš uzņēmumā strādā kopš 2009. gada. “Iedarbība ir ilgstoša.”

“Aizdevums bija būtisks, jo tas palīdzēja pārliecināt ieguldītājus, ka mums ir pietiekami daudz līdzekļu tuvākajai nākotnei.”

Ekeharts Šteinhūbers, uzņēmuma *Innovacell* izpilddirektors

ES palīdzība ceļā uz apstiprinājumu

Uzņēmums *Innovacell* piedāvā trīs potenciālus produktus dažādu fēču un urīna inkontinences veidu ārstēšanai. Tā vadošais potenciālais medikaments *ICEF15*, ar kuru ārstē “pēkšņu fēču inkontinenci”, ir nonācis III fāzē, kas ir pēdējais klīnisko pētījumu posms pirms regulatīvā apstiprinājuma iegūšanas. Šajā posmā uzņēmumam jāiegulda milzīgi līdzekļi. “Šāds pētījums izmaksā desmitiem miljonu eiro,” norāda E. Šteinhūbers.

Naudas piesaiste šajā posmā un šajā nozarē Eiropā nav vienkārša. Tas liek daudziem uzņēmumiem meklēt finansējumu Amerikas Savienotajās Valstīs vai Āzijā, kas bieži noved pie zinātnes aizplūšanas no Eiropas.

“Eiropas ieguldītāju vidū ir vērojams intereses trūkums attiecībā uz šūnu terapijām,” saka Sirils Teikseira Da Silva, Eiropas Investīciju bankas ieguldījumu speciālists, kurš palīdzēja strukturēt aizdevumu uzņēmumam *Innovacell*. “Taču mēs vēlētos paturēt šo inovāciju Eiropā.”

EIB kā ES banka varēja piedāvāt uzņēmumam *Innovacell* riska finansējumu, ko nodrošināja Eiropas garantiju fonds. Fonds tika izveidots, lai palīdzētu pandēmijas skartajiem uzņēmumiem. “Tas joprojām ir riskants ieguldījums,” norāda S. Teikseira Da Silva. “Bez garantijas tas vēl nebūtu finansējams. Mums būtu vismaz jāsapņo pozitīvi rezultāti III fāzē.”

Japānai ir liela perspektīva reģeneratīvās medicīnas jomā

Uzņēmums *Innovacell* saskata lielu potenciālu Japānā — valstī, kuras vecāka gadagājuma iedzīvotāju skaits padara to par dinamisku inkontinences ārstniecības līdzekļu tirgu. Uzņēmums tur arī veic III fāzes pētījumus, lai iegūtu apstiprinājumu savam produktam. Šajā ziņā Japāna ir pievilcīga valsts, jo pastāv atzīts reģeneratīvās terapijas potenciāls. Tādējādi uzņēmumiem, kas izstrādā šīs pētnieciski intensīvās ārstniecības metodes, ir vieglāk noteikt augstākas cenas.

Finansējot uzņēmumu *Innovacell*, kas radās 2000. gadā kā Insbrukas Medicīnas universitātes atvasjaunuzņēmums, banka ļauj uzņēmumam eksportēt tā zinātni visā pasaulē, sniedzot labumu cilvēkiem Eiropas Savienībā un ārpus tās.

“To var uzskatīt par reģeneratīvās medicīnas nākotni,” saka EIB speciāliste V. Iansante. “Pastāv liela medicīniskā vajadzība, un ieguvumi pacientiem varētu būt ievērojami. Tāpēc mēs šim uzņēmumam nodrošinām ES līdzekļus.”

STARPTAUTISKIE SAKARI

“ Reģionālā sadarbība starp Eiropas Savienību un tās kaimiņvalstīm ir svarīgāka nekā jebkad agrāk. Eiropas Investīciju banka ir kā tilts, kas savieno cilvēkus un vietas ar ilgtspējīgiem projektiem, kuri nodrošina labāku dzīvi esošajām un nākamajām paaudzēm. **”**

Suads Farsi, EIB biroja vadītājs Ammānā, Jordānijā

Saskaroties ar dažādām globālām krīzēm, Eiropas Investīciju banka ir mainījusi veidu, kā tā darbojas ārpus Eiropas Savienības, lai reaģētu uz pasaules mēroga izaicinājumiem ar arvien lielāku ietekmi. Mūsu 2022. gadā ieviestā attīstības struktūra *EIB Global* pārvērš Eiropas Savienības ilgtspējības, attīstības, klimatrīcības un digitalizācijas mērķus par reāliem projektiem un produktiem. Ikviens *EIB Global* īstenotais projekts ir atbilde uz būtiskām ekonomiskām vajadzībām un veicina brīvības, cilvēka cieņas un tiesiskuma vērtības pasaulē, kas ir nestabilāka, nekā mēs domājām.

Struktūra *EIB Global* ir izveidota, lai veicinātu spēcīgas, mērķtiecīgas partnerības gan Eiropas komandas ietvaros, gan sadarbojoties ar mūsu partneriem visā pasaulē.

SASKAŅOTA MIKROFINANSĒŠANA

ES tehniskā palīdzība tika izmantota, lai palīdzētu Palestīnas mikrofinansēšanas iestādei *Faten* iegūt 8 miljonus ASV dolāru mazo uzņēmumu labā.

Šuja Jasins par visu vairāk vēlas piedāvāt labākas, ātrākas un plašākas specializētas pārbaudes pacientiem, kuri ierodas viņa laboratorijā Rietumkrasta pilsētā Rāmāllā. Šuja Jasins, medicīnas laboratorijas tehniķis, kurš specializējies hematoloģijā, 2014. gadā pameta darbu Palestīnas Veselības ministrijā, lai dibinātu laboratoriju *Lab Tech*.

“Mēs sākam savu darbu kā standarta laboratorija, kas veic vienkāršus ikdienas testus, nevis kā specializēta laboratorija,” viņš stāsta. “Pēc tam sekoja paplašināšanās, un mēs sākam specializēties hematoloģijā un molekulārajā testēšanā.” Š. Jasina laboratorijā tagad strādā deviņas sievietes un vīrieši.

Lai paplašinātu laboratorijas pakalpojumus, Š. Jasinam bija nepieciešams sarežģītāks aprīkojums. Viņš to varēja iegādāties, izmantojot aizdevumus no *Palestine for Credit and Development (Faten)* — Rāmāllā bāzētas mikrofinansēšanas iestādes, kas 2022. gadā saņēma otro daļu no Eiropas Investīciju bankas aizdevuma 10 miljonu ASV dolāru apmērā.

Uzņēmums *Faten* tika dibināts 1999. gadā. Pašreizējās Rietumkrasta un Gazas lielākās mikrofinansēšanas iestādes *Faten* portfeļa summa ir gandrīz 157 miljoni ASV dolāru ar 26 400 aktīviem saņēmējiem, kā norāda iestādes kredītu nodaļas vadītājs Hamza Gannams.

Paktu saskaņošana

Eiropas Investīciju banka 2019. gadā parakstīja 10 miljonu ASV dolāru aizdevuma līgumu ar uzņēmumu *Faten*. Pirmā izmaksa 2 miljonu ASV dolāru apmērā tika veikta 2020. gadā. Sarežģītu apstākļu dēļ uzņēmumam *Faten* bija grūti izpildīt aizdevuma nosacījumus. Tā rezultātā aizkavējās atlikušo 8 miljonu ASV dolāru izmaksa.

Būtisks šķērslis bija tas, ka uzņēmumam *Faten* bija gandrīz 50 dažādi finanšu pakti ar 17 dažādiem aizdevējiem, tostarp Eiropas Investīciju banku. Mikrofinansēšanas iestādei bija grūti sekot līdzi daudzajiem aizdevuma nosacījumiem.

Lai to pārvarētu un palīdzētu nodrošināt, ka Eiropas Investīciju banka varētu izmaksāt atlikušos 8 miljonus ASV dolāru, ES banka piedāvāja palīdzēt uzņēmumam *Faten*, izmantojot tehniskās palīdzības programmu finansiālai iekļaušanai dienviņu kaimiņvalstīs. Programmas darbība tiek finansēta no Eiropas Investīciju bankas un Eiropas Komisijas izveidotā dienviņu kaimiņreģiona riska kapitāla instrumenta, lai veicinātu finansiālo iekļaušanu reģionā.

“Tehniskās palīdzības programma aptver vairākas valstis — Alžīriju, Ēģipti, Jordāniju, Libānu, Maroku, Palestīnu* un Tunisiju,” stāsta Emma-Džeina Pola, mikrofinansēšanas tehniskās palīdzības eksperte no *EIB Global* — Eiropas Investīciju bankas struktūras, kas nodarbojas ar projektiem ārpus Eiropas Savienības.

“Sākotnēji tā bija paredzēta kā trīs gadu programma, taču, pateicoties tās panākumiem, programmas darbības laiks tiks pagarināts vēl par diviem gadiem līdz 2025. gada janvāra beigām,” viņa norāda.

“Patlaban mēs meklējam ierīces, kas nav atrodamas mūsu kopienā, piemēram, tādas, kuras nodrošina nākamās paaudzes sekvencēšanu, un vairāk īpašu instrumentu, ko izmanto darbā ar cilvēka DNS.”

Šuja Jasins, uzņēmuma *Lab Tech* dibinātājs

Neskaitāmu līgumu vienkāršošana

Uzņēmums *Faten* labprāt pieņēma palīdzību. Mikrofinansēšanas institūtam bija jāievēro daudzi atšķirīgi 17 dažādu aizdevēju noteikti aizdevumu nosacījumu kopumi jeb pakti. Tas bija sarežģīti, jo dažkārt pakti bija ļoti līdzīgi cits citam ar tikai nelielām atšķirībām.

Uzņēmums *Faten* pārskatīja visus pakтус un samazināja to skaitu līdz sešiem. Pēc tam tas uzsāka garas un sarežģītas sarunas ar katru no aizdevējiem, lai noskaidrotu, vai viņi var pieņemt jaunus pakтус.

Pret krīzēm noturīgi apstākļi

Politiskā situācija Rietumkrastā un Gazā ir sarežģīta, un krīzes iestājas bieži. “Mēs nekontrolējam savas robežas, piemēram, robežu starp Jordāniju un Palestīnu, vai jūras robežas ar citām apkārt esošajām valstīm, piemēram, Libānu un Sīriju,” saka H. Gannams. “Tas apgrūtina eksportu un importu starp mums un citām valstīm.”

Tāpēc, pārrunājot pakтус, bija arī svarīgi, lai aizdevēji izprastu *Faten* uzņēmējdarbības raksturīgo nestabilitāti.

Ar visiem aizdevējiem galu galā tika panākts kompromiss, un visi 17 pieņēma tos pašus sešus pakтус. Tiklīdz iniciatīva bija īstenota, EIB varēja atbrīvot summu 8 miljonu ASV dolāru apmērā. Kopš izmaksas jūlijā uzņēmums *Faten* ir pievienojis trīs jaunus aizdevējus, kuri arī piekrita tiem pašiem sešiem paktiem.

Bankas tehniskās palīdzības komanda cer, ka varētu būt iespējams atkārtot iniciatīvas īstenošanu citās mikrofinansēšanas iestādēs krīzes skartajās ekonomikās.

Uzņēmums *Lab Tech* raugās nākotnē

Ar aizdevumiem, ko uzņēmums *Lab Tech* saņēma no *Faten*, Šuja Jasins varēja iegādāties dažādas specializētas laboratorijas iekārtas hormonālu un molekulāru testu veikšanai. Viņš izmantoja pēdējo summu 30 000 ASV dolāru apmērā, lai februārī iegādātos reāllaika polimerāzes ķēdes reakcijas (PĶR) testēšanas aprīkojumu.

“Patlaban mēs meklējam ierīces, kas nav atrodamas mūsu kopienā, piemēram, tādas, kuras nodrošina nākamās paaudzes sekvencēšanu, un vairāk īpašu instrumentu, ko izmanto darbā ar cilvēka DNS,” Š. Jasins stāsta. “Mēs ceram atrast tam finansējumu.”

* Šis nosaukums nav uzskatāms par Palestīnas valsts atzīšanu, un tas neskar dalībvalstu individuālo nostāju šajā jautājumā.

"ELEKTRIZĒJOŠAS" IESPĒJAS SIEVIETĒM

Brazīlijas elektroenerģijas uzņēmums *Neoenergia* atver elektriķu skolu sievietēm, lai veicinātu sociālo iekļaušanu.

Ērika Karvaļu de Oliveira nāk no elektriķu ģimenes. Šobrīd viņa gatavojas kļūt par pirmo sievieti elektriķi savā ģimenē, pateicoties Brazīlijas enerģētikas uzņēmuma *Neoenergia* izveidotajai jaunajai sociālajai programmai.

"Es ļoti lepojos ar dalību projektā, kas pārvar dzimumu līdztiesības šķēršļus," saka Ē. Karvaļu de Oliveira. "Tas ir saistīts ar izkāpšanu ārpus savas komforta zonas un pierādīšanu, ka gan vīrieši, gan sievietes var veikt jebkuru darbu."

Uzņēmums *Neoenergia* ir viens no lielākajiem elektroenerģijas piegādātājiem Brazīlijā, kurš darbojas 18 štatos.

Uzņēmums *Bahia* 2013. gadā izveidoja Elektriķu skolu cilvēku dzīves uzlabošanai mazāk attīstītās kopienās. Uzņēmums *Neoenergia* izmanto izglītību un apmācību, lai uzlabotu iekļaušanu, palīdzot ne tikai sievietēm, bet arī cilvēkiem no mazāk izglītotām vai nabadzīgākām kopienām atrast labāku darbu.

2019. gadā skolā tika izveidotas nodarbības īpaši sievietēm, lai darītu galu priekšstatam, ka elektriķa darbs ir vīriešu darbs.

"Šis projekts tika izveidots un izstrādāts, lai palīdzētu cilvēkiem nabadzīgākajās kopienās iekļūt darba tirgū un nodrošināt minimālos dzīves apstākļus, tostarp īres un pārtikas apmaksu," stāsta Regija Barbosa, kura vada Organizācijas attīstības nodaļu uzņēmumā *Neoenergia*. "Tā mērķis ir radīt iespējas labākai dzīvei, kā arī parādīt, ka darba nozares, kas parasti ir saistītas ar vīriešiem, piedāvā iespējas arī sievietēm."

Līdz 2021. gadam uzņēmums bija pieņēmis darbā vairāk nekā 1600 cilvēku, kuri bija pabeiguši apmācību Elektriķu skolā. Pateicoties programmai, šobrīd gandrīz 300 sievietes ir kļuvušas par sertificētām elektriķēm.

Dzimumu līdzsvara rašana

2022. gada martā Eiropas Investīciju banka parakstīja līgumu par 200 miljonu eiro aizdevumu uzņēmumam *Neoenergia*, lai atbalstītu vairāk atjaunīgās enerģijas projektu Brazīlijā. Ieguldījumi arī palīdzēs uzņēmumam uzlabot dzimumu līdztiesību un būt sabiedriski aktīvākam.

Žuāna Sarmentu Kuēļu, Eiropas Investīciju bankas aizdevumu speciāliste, kas strādāja pie šā projekta, norāda, ka *Neoenergia* elektriķu apmācības programma ir labs piemērs citiem uzņēmumiem, kuri vēlas paplašināt iekļaušanu.

"Uzņēmums var ļoti lepoties ar šo *Neoenergia* projektu," piebilst Ž. Sarmentu Kuēļu. "Tas parāda, ka neatkarīgi no valsts vai tās sociālā un ekonomiskā statusa — ja ir vēlēšanās, tad radīsies arī ceļš. Un tas noteikti ir ceļš uz nākotni, kurā valdīs lielāka dzimumu līdztiesība un labklājība."

SAULES ENERĢIJA ĀFRIKAS LAUKU REĢIŅIEM

Palielināts ārpusstikla modelis pārveido piekļuvi saules enerģijai Āfrikas lauku reģionos.

Apmēram 600 miljoniem cilvēku Subsahāras Āfrikā nav piekļuves elektrībai, neraugoties uz pēdējos gados gūtiem zināmiem panākumiem un kontinenta ārpusstikla saules enerģijas nozares spēcīgo izaugsmi pēdējā desmitgadē.

Beninā tikai 40 % iedzīvotāju ir pieejama elektrība, un pastāv ievērojama atšķirība starp pilsētām (70 %) un lauku reģioniem (18 %), kā rezultātā aptuveni 5 miljoniem cilvēku nav piekļuves elektrībai. Tikai 10 % mājsaimniecību pašlaik izmanto ārpusstikla saules enerģijas iekārtas.

“Vairāk nekā 1 miljonam mājsaimniecību Beninā nav pieejama moderna un ilgtspējīga enerģija,” stāsta Hendriks Engelmans-Pilgers, Eiropas Investīciju bankas Enerģētikas pārkārtošanas programmu nodaļas vecākais ekonomists. “Lai nodrošinātu apgaismojumu un mobilo tālrunu uzlādi, šīs mājsaimniecības galvenokārt izmanto petrolejas laternas, sveces, lukturišus un ģeneratorus. Šie risinājumi ir dārgi, piesārņojoši un bieži vien neefektīvi.”

Tīriem un ilgtspējīgiem energoresursiem, piemēram, saules baterijām un mājas saules enerģijas sistēmām, kas paredzētas ārpusstikla mājsaimniecībām, ir augstas sākotnējās izmaksas, kas rada grūtības mājsaimniecībām ar zemiem un vidējiem ienākumiem. Āfrikas vadošais paaudžu solidaritātes un mikrotīklu nodrošinātājs *ENGIE Energy Access* piedāvā risinājumu.

Tira, cenas ziņā pieejama elektroenerģija

Izmantojot paaudžu solidaritātes sistēmu, klienti var veikt nelielus maksājumus sistēmas atbloķēšanai, lai lietotu to vienu dienu vai nedēļu, līdz būs samaksājuši pilnu cenu un sistēmas tiks atbloķētas pastāvīgi. Beninas iedzīvotāji gadu gaitā varēs atmaksāt iekārtu izmaksas, izdodot mazāk nekā 20 centu dienā.

Eiropas Investīciju banka parakstīja līgumu par 10 miljonu eiro aizdevumu uzņēmumam *ENGIE Energy Access* Beninā, lai atbalstītu 107 000 augstas kvalitātes mājas saules enerģijas sistēmu ieviešanu Beninā. Tas aptuveni 643 000 cilvēku pavērs piekļuvi tīrai enerģijai šajā Rietumāfrikas valstī.

Jaunais Beninas darījums seko EIB iepriekšējam atbalstam *ENGIE*, lai Ugandā ieviestu saules enerģiju ārpus tīkla.

“Mūsu partnerība ar Eiropas Investīciju banku Beninā nodrošinās īpaši izdevīgas paaudžu solidaritātes sistēmas iedzīvotājiem ciematos visā valstī, nodrošinot piekļuvi tīrai saules enerģijai un finansiālas iespējas,” stāsta Žiljans-Aleksandrs lārs, *ENGIE Energy Access* izpilddirektors.

KOMFORTU SNIEDZ PA KRĀNU TEKOŠS ŪDENS

Tā kā klimata pārmaiņas pasliktina Senegālas ūdens krīzi, jaunā infrastruktūra palīdzēs vairāk nekā miljonam cilvēku visā valstī.

Marī Salla pamodās pirms rītausmas, cerot piepildīt mucu, kamēr vēl ūdens tek, lai viņas septiņu cilvēku mājsaimniecībai dienas laikā būtu pieejams ūdens, lai padzertos un nomazgātos. Taču krāni Senegālas ziemeļu pilsētas Senluī Pikinas rajonā ir bijuši tukši jau nedēļām ilgi.

“Tā nevar dzīvot,” viņa saka, sadalot saviem pieciem bērniem pudeli ūdens, ko dāsni atvēlējis viņas kaimiņš. M. Sallai nekas cits neatliek, kā pavadīt atlikušo dienas daļu, nēsājot ūdeni, lai viņas ģimene varētu izdzīvot.

Cerības par svaigu ūdeni rada Eiropas Investīciju bankas sniegtais 64,5 miljonu eiro aizdevums kopā ar Eiropas Savienības dotāciju 5,55 miljonu eiro apmērā Senegālas Republikai. Finansējums nodrošinās dzeramo ūdeni M. Sallas ģimenei, visiem iedzīvotājiem Senluī un divās pilsētās Senegālas centrā un dienvidos — Kaolakā un Koldā.

“Ūdens ir dzīvības pamats. Es lepojos būt daļa no projekta, kas ir palīdzējis neaizsargātām kopienām Senegālā. Mēs stāvējām plecu pie pleca ar saviem Āfrikas partneriem un reaģējām uz Covid-19 sagādāto izaicinošo periodu,” stāsta Fransuā Ksavjē Parāns, Eiropas Investīciju bankas vecākais aizdevumu speciālists, kurš strādāja pie šā darījuma.

ES banka sāka darbu Senegālā 1966. gadā, un patlaban banka ir viens no valsts spēcīgākajiem partneriem. Šis aizdevums palīdzēs Senegālai nodrošināt ūdeni visiem, jo iedzīvotāju skaita pieaugums un ilgstošie sausuma periodi palielina spiedienu uz ierobežotajiem ūdens resursiem.

Ūdens mazajām Senegālas pilsētām

Senluī pilsēta ar tās 230 000 iedzīvotāju atrodas starp Senegālas upi un Atlantijas okeānu. Šī stratēģiskā atrašanās vieta nodrošināja pilsētas uzplaukumu pagātnē, taču tā arī padarīja to neaizsargātu pret klimata pārmaiņām.

“Līdz ar jauno attīrīšanas iekārtu visas šīs ciešanas beigsies,” norāda Abdū Diūfs, darbu direktors uz vietas valsts ūdensapgādes uzņēmuma *Société Nationale des Eaux du Sénégal* vārdā.

Projekta rezultātā Senluī iegūs jaunu dzeramā ūdens attīrīšanas iekārtu, glabāšanas tvertnes un paplašinātu sadales tīklu.

Arī Kolda un Kaolaka gūs labumu no līdzīgiem darbiem. Šie darbi ir ūdens tīkla nostiprināšana un dzeramā ūdens kvalitātes uzlabošana 634 000 cilvēku, kuri dzīvo trīs pilsētās. Šis projekts, kas tiek īstenots saskaņā ar Āfrikas ilgtspējīgu pilsētu iniciatīvu, ir ļoti svarīgs. Ja mazākās pilsētās nebūs pieejams ūdens, cilvēkiem būs jāpārvietojas labākas dzīves meklējumos.

[Iepriekšējie aizdevumi Senegālas ūdensapgādes uzņēmumam bija vērsti uz galvaspilsētu Dakāru.](#)

“Līdz ar jauno attīrīšanas iekārtu visas šīs ciešanas beigsies.” //

Abdū Diūfs, darbu direktors uz vietas valsts ūdensapgādes
uzņēmuma *Société Nationale des Eaux du Sénégal* vārdā

“Ieguldījumi sekundārajās pilsētās ir svarīgi, lai palīdzētu apmierināt pieaugošo pieprasījumu pēc ūdens un samazinātu atšķirības,” norāda Emanuēls Šaponjērs, Eiropas Investīciju bankas vecākais inženieris šajā projektā. Iepriekšējie aizdevumi Senegālas ūdensapgādes uzņēmumam bija vērsti uz galvaspilsētu Dakāru.

Lielāks atbalsts lielākai ietekmei

Lai izdzīvotu, cilvēki, piemēram, Ulēmatū Diakatē, iegādājas ūdens pudeles no tirgotājiem. Bet tie cilvēki, kuri nevar atļauties pirkt ūdeni pudelēs, dzer netīro ūdeni no tvertnēm. Tas saasina jau pastāvošās veselības problēmas, ko rada gaisa pilienu ceļā pārnestas un piesārņota ūdens izraisītas slimības.

Eiropas Savienības dotācija 5,55 miljonu eiro apmērā, ko Eiropas Investīciju banka mobilizēja Eiropas komandas ietvaros, palīdzēs Senegālas ūdensapgādes uzņēmumam paātrināt 35 000 subsidētu dzeramā ūdens pieslēgumu izveidi 350 000 saņēmējiem visā valstī. “Ārkārtīgi priecājos, ka mums izdevās vairojot projekta ietekmi,” piebilst E. Šaponjērs.

ES bankas aizdevums un Eiropas Savienības dotācija jo īpaši palīdz sievietēm, jo ūdens savākšana lielākoties ir sieviešu un meiteņu uzdevums, kas atņem viņām laiku, ko varētu veltīt mācībām un ienākumu gūšanai.

Komforts, ko sniedz sadarbība ar stabilu partneri

Eiropas Investīciju bankas komanda Covid-19 pandēmijas laikā attālināti un ātri apstiprināja trīs pilsētu projektu. Līdz oktobrim bija izmaksāti jau 13,5 miljoni eiro.

“Pamatojoties uz šīm ilgtermiņa un ciešajām attiecībām, mēs varējām paātrināt novērtēšanas procesu. Mēs zinājām, kā šis ūdensapgādes uzņēmums strādā, kā arī šis uzņēmums mūs labi pazina,” stāsta F. K. Parāns. “Šis ir jau mūsu piektais projekts sadarbībā ar uzņēmumu *Société Nationale des Eaux du Sénégal* kopš 1995. gada.”

Pandēmijas ārkārtas pasākumu ietvaros Eiropas Investīciju banka izņēmuma kārtā finansēja gandrīz 90 % no projekta izmaksām, salīdzinot ar tās standarta maksimālo segumu 50 % apmērā. **Bankas papildu finansējums palīdzēja Senegālas valdībai atbrīvot summu 34 miljonu eiro apmērā, lai izmantotu to ekonomikas atveseļošanai no Covid-19 krīzes.**

“Mums bija komfortabli sadarboties ar stabilu partneri,” piebilst A. Diūfs.

ŠIS SĒKLAS STRĀDĀ

Jaunas rīsu šķirnes samazina oglekļa emisijas un palīdz lauksaimniekiem.

Mainīgās musonu parādības Indijā nodara postījumus vienai no valsts svarīgākajām lauksaimniecības precēm — rīsiem. Kamēr Indijas centrālajā un dienvidu daļā pēdējos mēnešus ir bijis pārmērīgs lietus ar plūdiem Karnātakas, Keralas un Madhja Pradešas štatos valsts dienvidos, valsts austrumu un ziemeļaustrumu štatos, piemēram, Bihārā, Odišā un Utarpradešā, ir bijusi augsta temperatūra un nepietiekams lietus. Tā rezultātā Indijas Lauksaimniecības ministrija paredz, ka šīs sezonas rīsu raža samazināsies par aptuveni 6,77 miljoniem tonnu, nokrītoties līdz 104,99 miljoniem.

Tomēr Haidarābādu uzņēmuma *SeedWorks* izstrādātās jaunās sēklas un uzlabotās audzēšanas metodes ievieš pārmaiņas. “Šogad karstuma viļņi Indijā ir nodarījuši kaitējumu daudziem kultūraugiem,” norāda Sundars Radža Vadlāmani, uzņēmuma *SeedWorks* piegādes ķēdes vadītājs. “Mūsu uzņēmums veido īpašības, kas padara augus izturīgākus pret ārkārtēju karstumu un nodrošina daudz lielāku ražu.”

Rīsu audzēšana, kurai postu ir nodarījis sausums, plūdi, sālums un ekstrēma gaisa temperatūra, ir cietusi no klimata pārmaiņām. Taču rīsu audzēšana arī ievērojami palielina siltumnīcefekta gāzu emisijas, veidojot aptuveni 2,5 % no visa cilvēku darbību izraisītā apjoma, līdzvērtīgi pasaules aviācijas nozarei. Galvenā kultūrauga lielā ietekme uz klimatu lielākoties ir saistīta ar tā tradicionālo audzēšanas metodi. Applūdušie lauki, ko sauc par nelobītu rīsu laukiem (*paddies*), rada ideālus apstākļus baktērijām, kuras izdala spēcīgu siltumnīcefekta gāzi — metānu.

Uzņēmuma *SeedWorks* izstrādātajām rīsu šķirnēm ir nepieciešams mazāk ūdens, kas ir izsīkstošs resurss Indijā, kur ar lielu ūdens trūkumu saskaras veseli 600 miljoni cilvēku. Apvienojot to ar jaunām metodēm, kuru izmantošanā uzņēmums apmāca lauksaimniekus, tiek iegūts ilgtspējīgāks kultūraugs ar mazāku ietekmi uz klimatu.

Uzņēmums lēš, ka līdz šim ir palīdzējis ietaupīt aptuveni 14 miljardus litru ūdens, kombinējot tā mazāk ūdensietilpīgas rīsu šķirnes ar vairākām ūdens resursu saglabāšanas iniciatīvām, tostarp ūdens skaitītāju izmantošanu un lietus ūdens savākšanu, kā arī apmācot lauksaimniekus par ūdens patēriņa optimizāciju.

Uzņēmums *SeedWorks* arī testē jaunu rīsu stādīšanas metodi, izmantojot iekārtu, kas izstrādāta rīsu tiešai sēšanai laukos, nevis to iepriekšējai audzēšanai stādu audzētavās — pēc uzņēmuma teiktā ar šo inovāciju varētu ietaupīt daudz ūdens.

Privātais kapitāls un ilgtspējīgi rīsi

Uzņēmumam *SeedWorks* ir pētniecības un izstrādes struktūras Singapūrā, un tas paplašina savu darbību Filipīnās. Uzņēmuma attīstības plānus atbalsta uz klimata un vides ilgtspējību vērstā privātā kapitāla uzņēmums *GEF Capital Partners* ar birojiem Amerikas Savienotajās Valstīs, Indijā un Latīņamerikā. Eiropas Investīciju bankas starptautiskās attīstības struktūra *EIB Global* 2022. gadā ieguldīja 40 miljonus ASV dolāru *GEF Capital Partners* jaunākajā fondā pēc tam, kad 2018. gadā tā bija ieguldījusi vairāk nekā 25 miljonus ASV dolāru iepriekšējā fondā.

“Klimata pārmaiņu ietekme īpaši smagi skar neaizsargātās grupas, piemēram, ģimenes ar zemiem ienākumiem un sievietes. Jebkas, ko var darīt, lai palīdzētu klimata problēmu risināšanā, mēdz pozitīvi ietekmēt arī minētās neaizsargātās sabiedrības grupas.”

Radžs Pajs, GEF Capital Partners vadošais partneris Dienvidāzijā

“GEF bija viens no pirmajiem uz klimata ietekmi vērstu ieguldījumu celmlaužiem,” norāda Radžs Pajs, GEF Capital Partners vadošais partneris Dienvidāzijā. “Mēs esam aplūkojuši dažādus jautājumus no atjaunīgās enerģijas līdz ūdens un pārtikas drošībai Dienvidaustrumāzijā, Indijā un Latīņamerikā kopš 90. gadu sākuma.”

Mūsdienās uzņēmums GEF Capital Partners pārbauda tā ietekmi uz ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošanu, kā arī uzņēmuma finansiālo atdevi un iegulda tikai tādos uzņēmumos, kuru darbība ir saskaņota ar Parīzes nolīgumu par klimata pārmaiņām. Tas nozīmē, ka visi uzņēmuma ieguldījumi atbilst tā virzībai uz zemām siltumnīcefekta gāzu emisijām un klimata ziņā noturīgu attīstību.

Privātā kapitāla grupa ir arī pieteikusies iniciatīvai 2X Challenge saistībā ar tās jauno fondu. Iniciatīvas 2X Challenge mērķis ir mobilizēt 15 miljardus ASV dolāru, lai atbalstītu uzņēmumus, kas sievietēm jaunajās ekonomikas valstīs sniedz piekļuvi vadības amatam, kvalitatīvai nodarbinātībai un tādiem produktiem un pakalpojumiem, kuri uzlabo sieviešu ekonomisko līdzdalību un iekļaušanu.

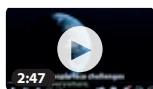
“Klimata pārmaiņu ietekme īpaši smagi skar neaizsargātās grupas, piemēram, ģimenes ar zemiem ienākumiem un sievietes,” norāda R. Pajs. “Jebkas, ko var darīt, lai palīdzētu klimata problēmu risināšanā, mēdz pozitīvi ietekmēt arī minētās neaizsargātās sabiedrības grupas.”

ES bankas ietekme

Tādiem fondiem kā GEF Capital Partners Eiropas Investīciju banka piesaista arī citus ieguldītājus, kuri citkārt nebūtu iesaistījušies šajā sektorā.

“Eiropas Investīciju bankas līdzdalība tādos fondos kā GEF piesaista citus ieguldītājus un darbojas kā katalizators privātā sektora ieguldījumiem jomās, kurās tas ir ārkārtīgi nepieciešams, piemēram, klimatrīcības un vidiskās ilgtspējas jomā,” stāsta Sisi Franka Peresa, EIB Global privātā kapitāla grupas ieguldījumu speciāliste.

“Privātajam kapitālam var būt unikāla un svarīga loma jaunattīstības tirgos ne tikai kā kapitāla avotam,” viņa saka, “bet arī kā zināšanu avotam, lai palīdzētu uzņēmumiem attīstīties, institucionalizēt un pieņemt labāko praksi vides, sociālo un pārvaldības jautājumu risināšanai.”

EIB Global

SLIMNĪCAS NEAPGŪTĀ TERITORIJĀ

Rūna Khāna uzskata, ka veselības aprūpei jābūt pieejamai ikvienam. Viņas organizācija *Friendship* piegādā zāles, vakcīnas un nodrošina izglītību attālos Bangladešas apgabalos.

Braucot uz Bangladešas lauku reģioniem izglītības projekta veicināšanas nolūkā, Rūna Khāna satika ģimenes, kurām nebija piekļuves medicīniskai aprūpei vai zālēm. Viņa nolēma kaut ko mainīt visas sabiedrības labā.

“Jūs parasti nesākat ar mēģinājumu ietekmēt visu pasauli,” saka R. Khāna. “Jūs sākat, koncentrējoties uz indivīdiem, saprotot, kas viņiem nepieciešams, un palīdzot viņiem, mīlestības vadīti.”

R. Khāna visu dzīvi ir mēģinājusi ieviest pozitīvas pārmaiņas sabiedrībā. Viens no viņas gandarījumu nesošākajiem sociālajiem projektiem sākās, kad franču žurnieks Īvs Marē 1994. gadā ieradās Bangladešā ar savu laiku nokalpojušu upes liellaivu, lai ziedotu to labdarības mērķim. Šī laiva galu galā palīdzēja miljoniem cilvēku saņemt labāku veselības aprūpi un bija pirmais solis, lai nodibinātu organizāciju *Friendship* — sociālās palīdzības organizāciju ar vairāk nekā 4000 darbinieku un piecām filiālēm visā pasaulē.

Eiropas Investīciju banka parakstīja līgumu par aizdevumu 250 miljonu eiro apmērā, lai atbalstītu Bangladešas vakcīnu iepirkumu un valsts mēroga imunizāciju pret Covid-19. Pateicoties šim atbalstam un palīdzībai, patlaban miljoniem Bangladešas iedzīvotāju ir vakcināti un saņēmuši labāku veselības aprūpi ar programmas *Friendship* starpniecību.

“Sadarbojoties ar programmu *Friendship*, varam palielināt savu ietekmi uz vietas un panākt ilgtspējīgu un iekļaujošu attīstību,” stāsta Katrīna Boka, Eiropas Investīciju bankas aizdevumu speciāliste, kura ir atbildīga par ieguldījumiem Bangladešā. “Mēs uzskatām šo partnerību par plānu turpmākiem ieguldījumiem veselības aprūpes nozarē un ar Covid-19 saistītos projektos.”

Sadzīvošana ar plūdiem Bangladešā

Bangladeša ir upēm bagāta zeme, kurā gandrīz 75 % no valsts teritorijas atrodas zem jūras līmeņa. Valsts ģeogrāfijas dēļ to bieži piemeklē smagi plūdi.

Īpaši neaizsargāti ir 4 miljoni cilvēku, kuri dzīvo Brahmaputras upes klejojošajās salās, kas zināmas kā *chars*. Ikreiz, kad upe applūst, *char* salas sagrūst un pazūd, liekot cilvēkiem pamest visu un pārcelties uz jaunu zemes gabalu. Problēma saasinās līdz ar klimata pārmaiņām. “Esmu satikusi cilvēkus, kuri dzīves laikā ir mainījuši mājvietu vairāk nekā 40 reizi,” piebilst R. Khāna.

Organizācija *Friendship* ar tās divām peldošām slimnīcām un vēl vienu slimnīcu uz sauszemes nodrošina veselības aprūpi Bangladešas *chars* teritorijām un piekrastes joslai. Tiek nodrošinātas bezmaksas operācijas, medikamenti un medicīniskās apskates, kā arī pediātriskā, ginekoloģiskā, zobārstniecības un acu aprūpe.

Lai neviens nepaliktu bez palīdzības, organizācija *Friendship* izveidoja arī mobilo satelītsakaru un statistiku klīniku sistēmu, ko atbalsta apmācīti veselības aprūpes darbinieki no vietējām kopienām. “Bez laivas ir ļoti grūti piekļūt aprūpei,” norāda R. Khāna. “Mūsu veselības aprūpes sistēma ir balstīta uz sabiedrības vajadzībām.”

„ Jūs parasti nesākat ar mēģinājumu ietekmēt visu pasauli. Jūs sākat, koncentrējoties uz indivīdiem, saprotot, kas viņiem nepieciešams, un palīdzot viņiem, mīlestības vadīti. „

Rūna Khāna, organizācijas *Friendship* dibinātāja

Pēdējās jūdzes pārvarēšana, lai piegādātu vakcīnas

Bangladeša ir gandrīz tikpat liela kā Grieķija, taču tajā ir 16 reizu vairāk iedzīvotāju. Līdz ar Covid-19 uzliesmojumu vakcinācija bija vienīgais veids, kā uzturēt normālu dzīvi bez nāvējošas slimības draudiem.

Organizācijai *Friendship* bija liela nozīme vakcīnu piegādē uz grūti sasniedzamām vietām. Tā rīkoja informēšanas kampaņas vakcinācijas veicināšanai un atbalstīja tās norisi attālos apgabalos, piemēram, veicot pacientu reģistrāciju un palīdzot transportēt pacientus uz vakcinācijas centriem.

2021. gada jūnija sākumā divas vakcīnas devas bija saņēmuši mazāk nekā 4 % Bangladešas iedzīvotāju. Šobrīd, pateicoties organizācijas *Friendship* palīdzībai, Bangladešā ir pilnībā vakcinēti vairāk nekā 70 % iedzīvotāju.

Iespēju sniegšana kopienās

Bangladeša ir izvirzīta priekšplānā cīņā pret klimata pārmaiņām. 2022. gadā valstī bija rekordlieli plūdi, kuros gāja bojā vairāk nekā 100 cilvēku un kuri radīja traucējumus vairāk nekā 7 miljoniem cilvēku. Taču paredzams, ka nākamajā desmitgadē šī ietekme ievērojami pasliktināsies.

Kā saka R. Khāna, visā pasaulē cilvēkiem jāraugās uz tūlītējām krīzēm no lielāka klimata pārmaiņu izaicinājuma perspektīvas. “Kamēr mēs strādājam, lai aizsargātu savas kopienas un valstis pret Covid-19 ietekmi, mums jādomā arī par to, kā varam tās stiprināt, lai pārvarētu nākotnes krīzes,” viņa norāda.

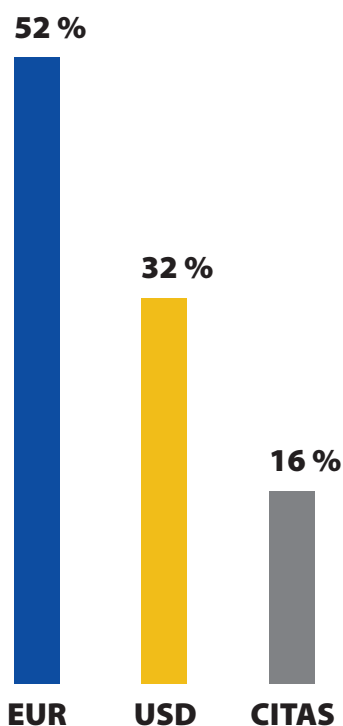
Tāpēc organizācijas *Friendship* darbība sniedzas daudz tālāk par veselības aprūpi. Sociālās palīdzības organizācija strādā pie klimatricības un pielāgošanās klimata pārmaiņu ietekmei, kā arī kultūras saglabāšanas, ekonomikas attīstības, iekļaujošas pilsonības un izglītības mērķu īstenošanas. Piemēram, organizācija nodrošina medicīnisko apmācību un vidējo un pamata izglītību tūkstošiem cilvēku, tostarp sievietēm un migrantiem.

“Nav visiem piemērota universāla risinājuma, bet ir soļi ceļā uz to. Viens instruments ir nauda, un vēl viens — tehnoloģijas,” saka R. Khāna. “Nodrošinot izglītību vienā ciematā, var mainīt visu salu.”

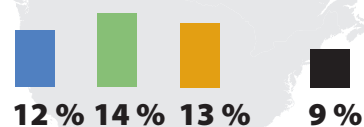
KĀ TIEK IEGŪTI LĪDZEKĻI

Eiropas Investīciju banka, pasaules lielākā daudzpusējā līdzekļu piesaistītāja un aizdevumu izsniedzēja, 2022. gadā piesaistīja 44,3 miljardus eiro starptautiskajos kapitāla tirgos, no kuriem 19,9 miljardi eiro bija zaļajās obligācijās un ilgtspējas obligācijās. Bankas emisijas sasniedz ieguldītājus, kuri nemēdz ieguldīt Eiropā, bet netiešā veidā sekmē Eiropas projektus, ieguldot EIB obligācijās.

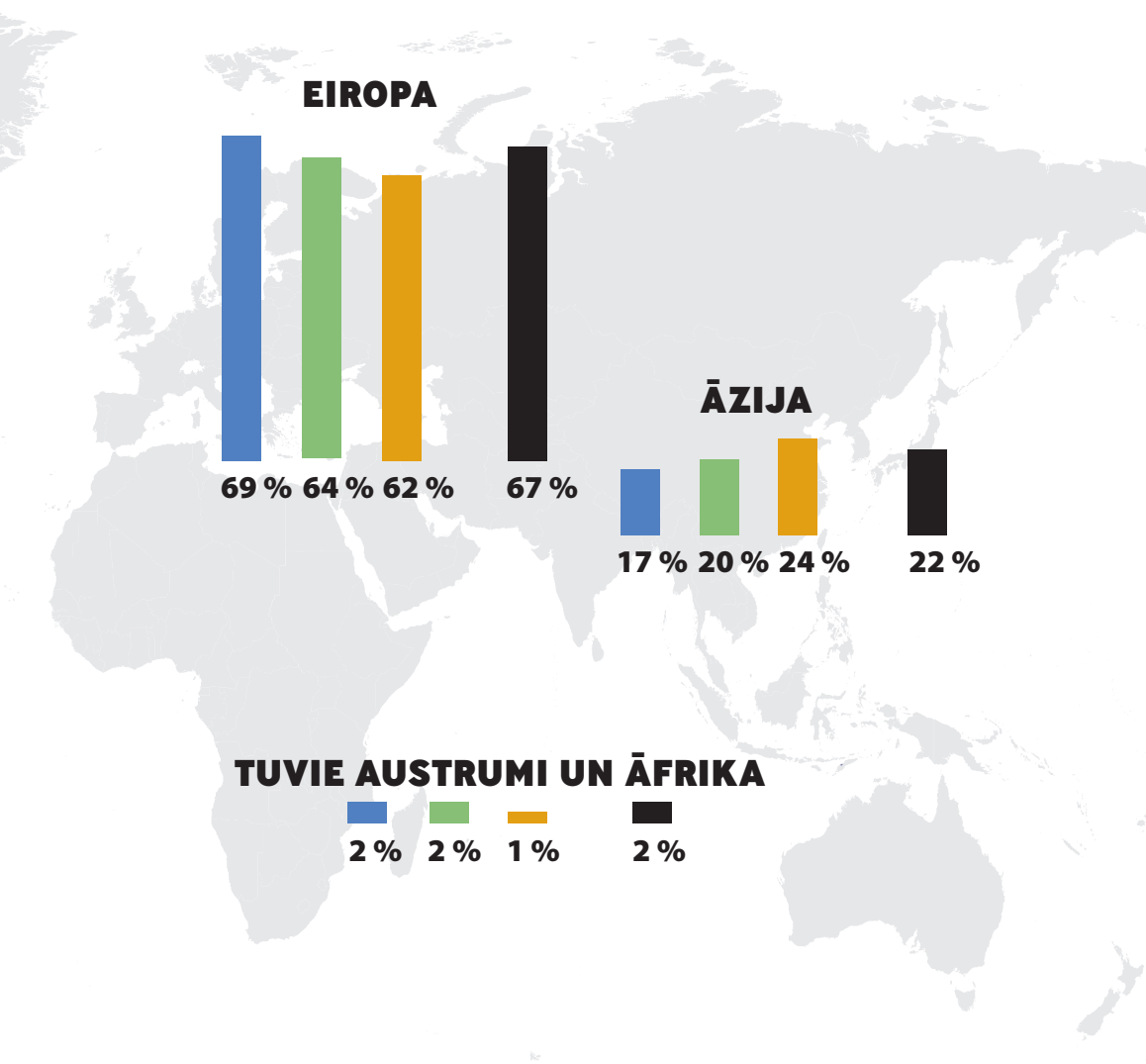
EMISIJU SADALĪJUMS PA VALŪTĀM

ZIEMEĻAMERIKA UN DIENVIDAMERIKA

Banka veica obligāciju emisijas 17 valūtās, no kurām lielāko daļu emitēja galvenajās valūtās — eiro un ASV dolāros. Maksājumu avotu un termiņu dažādība nodrošina bankas finansēšanas stratēģijas pielāgojamību. Daudzvalūtu pieeja sniedz EIB iespēju piekļūt atsevišķām vietējām valūtām un izmaksāt līdzekļus tajās.

■ 2020
 ■ 2021
 ■ 2022
 ■ Klimata obligācijas / ilgtspējas obligācijas 2022. gadā

GRUPAS DARBĪBAS PLĀNS, 2023.–2025. GADA NOZĪMĪGĀKIE NOTIKUMI

- Vairāk palīdzības Ukrainai un koncentrēšanās uz ES autonomiju pēc Krievijas iebrukuma
- Pāreja no fosilā kurināmā un atbalsts reģioniem, kas ir atkarīgi no ogleņiem un naftas
- Riskantāki zaļie un digitālie ieguldījumi
- Plašāka attīstība visā pasaulē ar *EIB Global* palīdzību
- Jaunas prioritātes saistībā ar konsultatīvo palīdzību, inovācijām un tehnoloģijām
- Lielāki aizdevumi maziem uzņēmumiem klimatrīcības un ilgtspējas jomā

Militārā agresija pret Ukrainu liek mums paātrināt klimatrīcību un projektus Eiropas neatkarības stiprināšanai. Viena daļa no šīs jaunās virzības ir programma *REPowerEU* ar mērķi padarīt Eiropu neatkarīgu no Krievijas naftas un gāzes. Mēs pilnībā atbalstīsim šo Eiropas Komisijas enerģētiskās neatkarības programmu.

EIB grupa palielinās finansējumu, lai īstenotu taisnīgu pārkārtošanos uz zaļo ekonomiku, palīdzot vairākiem reģioniem, kuri ir lielā mērā atkarīgi no ogleņiem un naftas. Taisnīga pārkārtošanās nozīmē, ka mēs palīdzēsim visvairāk skartajām kopienām atrast jaunas, zaļas nozares un nodrošināsim plašāku apmācību cilvēkiem ar mērķi mainīt nodarbošanos.

Viens no Eiropas Investīciju fonda galvenajiem mērķiem laikposmā no 2023. līdz 2025. gadam būs paplašināt klimatrīcības un vidiskās ilgtspējas pasākumus. Tas aptvers tehnisko zināšanu sniegšanu maziem uzņēmumiem un atbalstu komercsmeiņiem, iespējkapitāla un privātā kapitāla fondiem. EIF aizdevumu garantijas citām kredītiestādēm nodrošinās līdzekļus, lai palīdzētu plašam jaunuzņēmumu un mazu uzņēmumu lokam. Programmas *REPowerEU* ietvaros EIF laikā no 2023. līdz 2027. gadam nodrošinās kapitālieguldījumus 3 miljardu eiro apmērā finanšu iestādēm energoefektivitātes, atjaunīgās enerģijas un ekoinovācijas jomās.

Ārpus Eiropas *EIB Global* palīdzēs vairākiem reģioniem ražot zaļo elektroenerģiju, nodrošināt tīru ūdeni, būvēt modernas sanitārijas iekārtas, uzlabot veselības aprūpes sniegšanu un apturēt infekcijas slimību izplatību. Mēs pievērsīsimies lielākam finansējumam klimatrīcībai Āzijā un Latīņamerikā.

Tāpat arī palielināsim konsultāciju pakalpojumus, lai piedāvātu plašāku tehnisko palīdzību, kas paātrina ieguldījumus prioritārajos projektos. Konsultāciju pakalpojumi būs vērsti uz atbalstu vidēji ilgtspējīgiem projektiem un Klimata bankas ceļveža īstenošanu. Šajā ceļvedī ir izklāstīti mūsu klimata mērķi laikposmam no 2021. līdz 2025. gadam. Lai pildītu solījumus klimata jomā, mums jāuzņemas lielāks risks un jāfinansē tehnoloģiski progresīvāki projekti, ļaujot palielināt mūsu darba ietekmi.

Ar visu darbības plānu 2023.–2025. gadam varat iepazīties vietnē www.eib.org/en/publications

PĀRVALDĪBA

EIB ir ES iestāde, kas ir atbildīga dalībvalstu priekšā, un banka, kas ievēro labāko banku darbības praksi tās lēmumu pieņemšanā, pārvaldībā un kontroles darbībās.

Valdes sastāvā ir valdību ministri no visām 27 dalībvalstīm, kuri parasti ir finanšu ministri. Valdes locekļi nosaka bankas kredītpolitikas vadlīnijas un reizi gadā apstiprina gada pārskatu. Viņi lemj par kapitāla palielināšanu un bankas līdzdalību finanšu operācijās ārpus Eiropas Savienības. Valde arī ieceļ Direktoru padomi, Vadības komiteju un Revīzijas komiteju.

Direktoru padome pieņem lēmumus par aizdevumiem, līdzekļu piesaistīšanas programmām un citiem finansēšanas jautājumiem. Tā sanāk kopā desmit reizes gadā, lai nodrošinātu bankas vadību saskaņā ar ES līgumiem, bankas statūtiem un Valdes noteiktajiem pamatprincipiem. Direktoru padomes sastāvā ir 28 direktori, no kuriem pa vienam izvirza katra dalībvalsts un vienu — Eiropas Komisija. Tiek iecelts arī 31 direktoru aizstājējs. Lai paplašinātu Direktoru padomes profesionālo kompetenci, var tikt izraudzīti seši eksperti, kuri piedalās padomes sēdēs konsultatīvā statusā bez balsstiesībām. Lēmumus pieņem ar balsu vairākumu, ko veido vismaz viena trešdaļa padomes balsstiesīgo locekļu, kuri pārstāv vismaz 50 % no dalībvalstu parakstītā kapitāla, ja vien statūtos nav noteikts citādi. Direktoru padomi vada bankas priekšsēdētājs, kuram nav balsstiesību.

Vadības komiteja ir bankas pastāvīgā lēmumu pieņemšanas struktūrvienība. Tā pārrauga bankas ikdienas darbības, sagatavo Direktoru padomes lēmumus un nodrošina to īstenošanu. Vadības komiteja sanāk kopā vienreiz nedēļā. Tā strādā priekšsēdētāja pakļautībā un Direktoru padomes uzraudzībā. Pārējie astoņi locekļi ir EIB priekšsēdētāja vietnieki. Vadības komitejas locekļi tiek iecelti uz atjaunojamu termiņu līdz sešiem gadiem un ir pakļauti vienīgi bankai.

Bankai ir neatkarīga **Revīzijas komiteja**, kas ir tieši pakļauta Valdei. Tā ir atbildīga par EIB un EIB grupas kontu revīziju, par ikgadēju pārbaudi, vai EIB operācijas un to grāmatvedības uzskaitē tiek veikta pienācīgi, un par pārbaudi, vai bankas darbības atbilst labākajai banku praksei. Revīzijas komitejas gada pārskats par finanšu gadu tiek iesniegts Valdei kopā ar Vadības komitejas atbildi. Revīzijas komitejā ietilpst seši locekļi, kurus ieceļ uz sešiem finanšu gadiem pēc kārtas bez tiesībām uz atkārtotu iecelšanu.

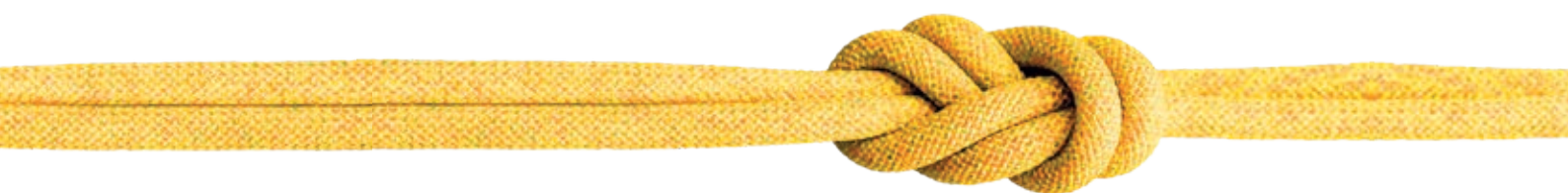
**Eiropas Investīciju banka ir ES klimata banka.
Uzziniet vairāk par mūsu darbu klimata jomā:
Klimats un vidiskā ilgtspēja (www.eib.org/climate)**

**Eiropas Investīciju banka atbalsta Ukrainu.
Uzziniet vairāk:
EIB atbalsta Ukrainu (www.eib.org/standwithUkraine)**

**Mūsu projekti panāk pārmaiņas visās pasaules ekonomikas nozarēs.
Uzziniet vairāk:
Visi mūsu projekti — finansiālā un globālā ietekme visā pasaulē
(www.eib.org/projects/all)**

DROŠA EIROPA

2022. GADA DARBĪBAS PĀRSKATS

**Eiropas
Investīciju banka**

pdf: ISBN 978-92-861-5419-5

LV 03/2023